

Reorganizarea judiciara in Romania

Introducere

Criza economică mondială, afectează în lanț tot mai mulți agenți economici, care îi determină să găsească soluție pentru redresarea situației financiare. Starea de insolvență trebuie abordată ca o situație de normalitate în viața unui comerciant, care poate apărea și datorită: strategiei incorecte/decizii de investiții greșite, costurile prea ridicate, insuficiența lichidităților, politica de control nepotrivită, conflicte între conducere și angajați etc.

Procedura de insolvență reprezintă un important mecanism juridicoeconomic de asigurare a stabilității și siguranței circuitului civil, la fel el este

reprezentat ca un instrument de îmbunătățire a mediului de afaceri a unui stat.

Acest mecanism permite diminuarea la maxim a efectelor negative, a situației când un subiect de drept se află în incapacitate de plată.

O etapa importantă în reabilitarea agentului economic reprezintă instituirea procedurii de insolvență. Legiuitorul oferă un remediu agenților economici aflați în insolvență și anume procedura planului. Astfel redresarea situației dificile în care se afla agenții economici poate fi efectuată doar în baza unui plan bine pregătit care să corespundă cerințelor legale. În consecință întocmirea unui plan de reorganizare este o activitate de un deosebit interes, deoarece aceasta constituie de fapt soluția ieșirii din impasul în care se găsește debitorul.

Evitarea insolvenței prin menținerea artificială a firmelor în mediul de afaceri este rezultatul unei politici incorecte din partea agenților economici.

Întreprinzătorii trebuie să conștientizeze importanța și avantajele instituirii procedurii de insolvență prin aplicarea procedurii planului.

Astfel în cadrul tezei mă voi referi asupra cerințelor legale și voi efectua o analiză aprofundată asupra procedurii planului aplicată agenților economici aflați în insolvență.

Teza este structurată în trei capitole conform următoarei structuri.

© Chicu Ina, 2011

3

În primul capitol este redată noțiunea și evoluția procedurii planului în cadrul procesului de insolvență în Republica Moldova. De asemenea în acest capitol am efectuat o retrospectivă a reglementărilor privind procedura planului și o descriere generală a procedurii planului cu indicarea rolului acestei instituții. La fel în al treilea subcapitol am analizat intentarea procesului de insolvență.

În capitolul doi am determinat momentele ce țin de “Aplicarea proiectului procedurii planului”, care este structurată în 3 subcapitole. La primul subcapitol am determinat participanții în cadrul procedurii planului, realizând o analiză a fiecărei

categorii de participanți. De asemenea în al doilea subcapitol am abordat procedura planului și propunerea a proiectului planului, iar la ultimul subcapitol am analizat structura și conținutul procedurii planului.

Capitolul trei este intitulat “Confirmarea și efectele confirmării planului” și este structurat în patru subcapitole. În primul capitol am elucidat procedura de admitere, confirmare și efectele confirmării planului. La al doilea capitol, am abordat îndeplinirea măsurilor stabilite planului. Iar în al treilea subcapitol am elucidat momentele ce țin de supravegherea realizării planului și consecințele realizării/nerealizării planului. În al patrulea subcapitol am făcut un studiu asupra procedurii planului și un studiu comparat a legislației unor state precum sunt: Germania, Belgia, România, SUA, Franța și Austria.

Scopul tezei este de a clarifica la maxim modalitatea de redresare a situației debitorului prin aplicarea procedurii planului.

Prezenta lucrare a fost concepută spre depistarea reglementărilor în vigoare în ceea ce privește aplicarea procedurii planului și realizarea propunerilor *de lege ferenda*.

© Chicu Ina, 2011

4

Capitolul I Aspecte generale privind procedura planului

§ 1. Istoricul apariției procedurii planului în RM

Abordând aspectele istorice, este necesar de a menționa că în Republica Moldova, instituția procedurii planului are o istorie de aplicare comparativ scurtă în comparație cu experiența altor state în domeniul insolvenței.

Procedura planului a fost introdusă pentru prima dată în legislația RM în 2001 atunci când a intrat în vigoare Legea insolvenței nr. 632 din 14.11.2001 Monitorul Oficial nr. 139-140/1082 din 15.11.2001.¹ Totuși această instituție este produsul unei alte instituții care a existat anterior și anume procedura de reorganizare.

După declararea independenței s-a încercat elaborarea unui nou sistem juridic menit să asigure trecerea de la o economie centralizată la o economie liberă.

Printre primele acte normative adoptate de Parlamentul Republicii Moldovei a fost și Legea cu privire la faliment nr. 851-XII din 3 ianuarie 1992 din 03.01.92, Monitor nr. 1/10 din 30.01.1992, abrogată pe 26.03.1996.² Normele acesteia erau aplicabile persoanelor juridice și fizice "care practică activități economice ineficiente și nu este în stare să-și achite" datoriile al căror termen a expirat.

Evident că cercul de subiecte supus falimentului era foarte larg, iar formularea temeiului de pornire a falimentului era imprecisă.

Conform normelor acestei legi, debitorilor li se putea aplica fie procedura de reorganizare, fie procedura de lichidare. Cel mai mare merit al acestei legi a fost de a trezi curiozitatea juriștilor și întreprinzătorilor și de a aduce la cunoștința acestora

mecanismul existent de încasare forțată a creanțelor ajunse la scadența, diferit de urmărirea individuală cunoscut în procedura civilă. Aplicarea în practică a acestei

¹ În continuare Legea insolvenței nr 632/ 2001

² În continuare Legea cu privire la faliment nr 851/ 1992

© Chicu Ina, 2011

5

legi așa și nu a avut loc. Deși au fost înaintate cereri cu privire la inițierea procedurii de faliment, hotărâri de declarare falită nu au fost adoptate. ³ Dar cel mai important motiv, a fost lipsa de pregătire a celor care trebuia să execute aceste norme, precum nu erau gata nici premisele care ar fi contribuit la punerea în aplicare a instituției falimentului. Aceste motive au dus la elaborarea și adoptarea la 26 martie 1996 a unei noi Legi cu privire la faliment nr. 786 din Monitorul Oficial nr. 58/583 din 05.09.1996, abrogată pe 15.02.2002.⁴ În scurt timp după intrarea în vigoare a acestei Legi a fost identificat un șir de lacune a căror înlăturare s-a încercat prin legi completare și modificări.

Procedura de reorganizare era definită ca “ modalitatea de realizare a unui complex de măsuri negociate de părțile în procesul de faliment și aprobate de către instanța de judecată, care are drept scop executarea creanțelor creditorilor în condițiile reorganizării debitorului și/sau preluării datoriilor debitorului de către succesorii de drepturi în conformitate cu legislația în vigoare.”⁵

Iar temei pentru procedura de reorganizare trebuie să servească existența posibilității reale de restabilire a solvabilității debitorului și/sau a succesiorilor acestuia prin realizarea unui plan de reorganizare ce va include măsuri de ordin organizatoric și de altă natură.

Durata procedurii de reorganizare se stabilea în baza deciziei adunării creditorilor, confirmată de instanța de judecată, însă, în toate cazurile, ea nu depășea 36 de luni. În cazuri necesare, în baza demersului administratorului procesului de reorganizare, al creditorilor sau al debitorului, procedura de reorganizare putea fi prelungită de către instanța de judecată pe un termen de până la 12 luni.

³Natalia Staver “Istoricul apariție procesului de insolvență și dreptul aplicabil contractului comercial de vânzare cumpărare internațională” articol <http://www.dejure.md/index.php?go=opinions&n=153>

⁴ În continuare Legea cu privire la faliment nr. 786/1996

⁵ Legea cu privire la faliment nr. 786/1996

© Chicu Ina, 2011

6

Planul de reorganizare era propus de debitor, de creditorii care dețineau nu mai puțin de o treime din creanțele asigurate cu gaj, cu excepția creditorilor gajști care-și formulau revendicările conform art.17 alin.(2), de creditorii neasigurați care dețin nu mai puțin de o treime din datoria generală a debitorului. În cazul în care debitorul era o societate pe acțiuni, o societate cu răspundere

limitată sau o cooperativă de producție, planul de reorganizare putea fi propus cu o treime din voturile acționarilor (asociaților) care aveau drept de vot la adunarea generală a acționarilor (asociaților), iar în cazul unei asociații de întreprinderi - de fiecare asociat general care aveau dreptul de a propune planul. Planul trebuia să fie propus în termen de 10 zile de la data primei adunări a creditorilor.⁶ În cazul în care persoanele indicate depuneau o cerere privind prelungirea termenului de propunere a planului, instanța de judecată putea prelungi acest termen, care însă nu trebuia să depășească 90 de zile de la data depunerii cererii de inițiere a procesului de faliment.

Pe data de 15.11.2001 intră în vigoare noua lege, Legea insolvenței care abrogă Legea cu privire la faliment Nr. 786/1996, care de fapt modifică nu doar denumirea legi din faliment în insolvență dar și unele instituții și schimbă categoriile de subiecți care pot cădea sub incidența Legii insolvenței. Astfel Procedura reorganizării și planul reorganizării sub actuala legislație poartă denumirea procedura planului. Spre deosebire de legislația altor state, legiuitorul moldav nu reglementează decât procedura reorganizării pe cale judiciară.

Trebuie de menționat că modificările operate în 2001 au fost realizate după modelul german, care în 1994 adoptă un nou Act al Insolvenței care intră în vigoare în 1999⁷. Se observă că legiuitorul s-a inspirat profund de legislația germană de aceea toate similitudinile le vom trece prin prisma reglementărilor din Actul German de Insolvență.

⁶ Art. 18 alin. (4) Legea RM cu privire la faliment nr. 786/1996

⁷ Bundesgesetzblatt 1994 I S.2866

© Chicu Ina, 2011

7

§ 2. Noțiunea procedurii planului și rolul ei în cadrul procesului de insolvență

În redacția reglementărilor anterioare a Legii cu privire la faliment din 1992, care ulterior a fost înlocuită prin Legea cu privire la faliment din 1996, procedura planului purta numele de procedura de reorganizare. Din punct de vedere terminologic o asemenea denumire era incorectă, luând în considerare traducerea exactă a textului legii germane “Reorganisationsverfahren” .

Conform definiției date în dicționarul explicativ al limbii române, reorganizare înseamnă reprofilare, restructurare, (înv.) reorganizație. (~ unei instituții.) Acțiunea de a reorganiza și rezultatul ei; nouă organizare și făcea confuzie cu instituția reorganizării unei întreprinderi din SRL în SA , astfel mai oportun ar fi utilizarea termenului de redresare. Considerăm că modelul german de terminologie nu trebuie să fie imitat mecanic, ci trebuie să fie adoptat în spiritul său.

Conform dicționarului explicativ al limbii române, a redresá vb. -1. a (se)

îndrepta, a (se) normaliza, a (se) reface, (Situția întreprinderii s-a ~ sub aspect economic.) a aduce sau a reveni la poziția, la funcționarea normală după o perturbație accidentală,⁹ Iar această noțiune este mai aproape de conceptul procedurii planului.

Reglementarea actuală ca și cea precedentă a fost profund inspirată de legislația germană. În Germania în anul 1999 a intrat în vigoare Actul “Insolvenzordnung InO” care de fapt restructurează instituția reorganizării și-i redă o nouă conotație în cap 6 al legii art. 217 sub denumirea de “insolvenzplan”.¹⁰ Făcând o analiză asupra textului legii pot afirma că Legea insolvabilității din 2001 este perfect armonizată cu terminologia și instituțiile din Actul German.

⁸ <http://dexonline.ro/>

⁹ <http://dexonline.ro/>

¹⁰ Bundesgesetzblatt 1994 I S.2866

© Chicu Ina, 2011

8

Din punct de vedere legal, legiuitorul definește *procedura planului* ca “fiind procedură aplicabilă debitorului în cadrul procesului de insolvabilitate, reprezentând modalitatea de satisfacere a creanțelor creditorilor prin realizarea unui plan complex de măsuri de remediere financiară și economică a debitorului și/sau de valorificare a masei debitoare”;

Referitor la caracterul juridic a planului de insolvabilitate Hans-Otto Bartels, Președintele Tribunalului din Aurich îl consideră controversat. Pe de o parte, el indică existența elementelor unui acord care este caracterizat prin contract, dar pe de altă parte comportă un caracter puternic de drept procesual. Această părere este anunțată prin faptul că procedura de redresare este posibilă doar în cazul procedurii de insolvabilitate iar planul devine valabil doar după confirmarea lui de către instanța de judecată.

În acest sens este exprimată opinia lui N. Țândăreanu care consideră ca natura juridică a planului este analizată ca un “contract de sine stătător cu caracterele și efectele specifice”¹¹ datorită faptului că majoritatea creditorilor acceptă planul. De asemenea, s-a mai statuat că reorganizarea evidențiază și o latură judiciară, în toate fazele specifice planului de la propunerea sa și pe tot parcursul desfășurării reorganizării.¹²

Într-o altă opinie exprimată în literatura de specialitate s-a statuat că planul, fiind fără îndoială un act juridic se impune a se face aplicarea principiilor aplicabile actelor juridice, astfel că deși la încheierea acestuia participă pe de o parte debitorul, iar pe de altă parte creditorii, totuși din punct de vedere al numărului de părți, planul este un act juridic multilateral. Autorul opiniei expuse mai sus a concluzionat că planul de reorganizare este un act juridic multilateral cu o natură complexă, și anume convențională fiind încheiată între creditor și debitor,

jurisdicțională și legală.¹³

¹¹ N. Țândăreanu, „Procedura reorganizării judiciare”, Ed. ALL Beck, București, 2000, pag.220

¹² Ibidem pag 220

¹³ I. Schiau, „Regimul juridic al insolvenței comerciale”, Ed. ALL Beck, București, 2001, pag. 203

© Chicu Ina, 2011

9

În final o altă opinie care este mai apropiată de considerentele noastre este dată de Ioan Adam și Codruț Nicolae Savu care determină ca planul are o natură juridică a unui act de procedură sui generic specific procedurii reorganizării judiciare, un act care dacă nu este propus în interiorul termenelor conduce la decădere din dreptul de a depune planul.¹⁴

Potrivit Legii nr. 632/2001, după intentare, procesul de insolvabilitate se desfășoară în continuare ca un proces de lichidare a patrimoniului (bunurilor) debitorului și de repartizare între creditorii a banilor obținuți. Dacă însă debitorul sau administratorul propune planul, iar adunarea creditorilor și instanța de judecată acceptă, față de debitorul insolvabil poate fi aplicată procedura planului.

Procedura planului ca alternativă a procedurii de lichidarea a patrimoniului este reglementată de articolele 163 – 199 ale Legii insolvențității, și constituie o activitate extrajudiciară a subiecților împuterniciți în care instanța de judecată are doar rol de supraveghere a acestei activități.

Pentru a decide care dintre aceste două proceduri trebuie aplicată, instanța trebuie să procedeze în funcție de circumstanțele cunoscute la examinarea cazului. Rezultatul unei verificări efectuate de administratorul insolvențității sau de specialiștii pe care acesta i-a selectat poate duce la concluzia că restabilirea solvabilității debitorului și, respectiv, aplicarea procedurii planului sunt posibile, ori că trebuie să se procedeze la lichidarea patrimoniului.

Din moment ce legea consideră că oricare dintre modalitățile procedurii este un mijloc adecvat atingerii acestui scop, este clar că nu se poate accepta ideea că redresarea insolvențității ar fi prioritară satisfacerii creanțelor creditorilor¹⁵, cu toate că legiuitorul în art. 22 alin.(3) , prevede că în cazul existenței unui temei special de intentare a unui proces de insolvabilitate, precum este supraîndatorarea debitorului, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea

¹⁴ Ioan Adam, Codruț Nicolae, „Legea Procedurii Insolvenței. Comentarii și Explicații”, Ed. ALL Beck, București, 2006, pag. 610

¹⁵ Gh. Piperea, „Insolvența: Legea, regulile, realitatea” Ed. Wolters Kluwer, București, 2008, pag. 36-27

© Chicu Ina, 2011

10

activității lui dacă este posibil așa ceva conform circumstanțelor, deoarece acest lucru ar duce la transformarea unui mijloc precum este redresarea în scopul final al legii, care este satisfacerea creanțelor creditorilor.

În opinia d-lui doctor profesor N. Roșca procesul de insolvabilitate include

două faze: una are ca scop redresarea adică restabilirea solvabilității debitorului și se numește procedura planului, alta numită procedura de lichidare a patrimoniului, are ca scop vânzarea bunurilor debitorului, împărțirea între creditori a sumelor obținute, lichidarea statutului de întreprinzător al debitorului și radierea lui din Registrul de stat. Prima fază poate fi aplicată numai în cazurile stabilite și cu respectarea procedurii legale. Procedura de lichidare se aplică întotdeauna când nu există teme de redresarea debitorului, precum și atunci când procedura planului nu și-a atins scopul.¹⁶

Procedura planului are cel puțin două justificări: pe de o parte, este păstrat întreprinzătorul ca subiect de drept, acordându-i-se șansa unui nou început¹⁷, iar, pe de altă parte, procedura permite creditorilor să recupereze mai multe procente din creanțe decât ar fi obținut printr-o simplă lichidare.¹⁸

Prin procedura planului se urmărește plata pasivului debitorului aflat în încetarea de plăți, fie prin redresarea și continuarea activității debitorului, fie prin lichidarea unor bunuri din averea lui. Procedura planului este îndreptată spre asigurarea protecției echitabile a creditorului și, totodată, oferirea posibilității practice pentru redresarea debitorului în cazurile în care interesele creditorilor și necesitățile sociale sunt mai bine servite prin menținerea în funcțiune a debitorului onest, decât prin lichidarea lui, deci pentru acordarea acestuia posibilității unui nou start economic după eșecul financiar suferit.¹⁹

Procedurii planului îi sunt specifice următoarele caractere:

¹⁶ Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, „Dreptul Afacerilor” Volumul I, Tipografia Centrală, Chișinău, 2004, pag. 418

¹⁷ David Sorin, „Procedura reorganizării judiciare. în „Revista de drept comercial” nr. 5, 1996, pag. 53

¹⁸ Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, *Op. Cit.*, 2004 pag. 419

¹⁹ Rusu Vladislav, Focșa Ghenadie, „Curs de drept comercial. Curs universitar” ASEM, Chișinău, 2006, pag. 233

© Chicu Ina, 2011

11

- *Caracter unitar* – adică planul reprezintă un tot-întreg, o totalitate de masuri care urmează a fi aplicate în modul prevăzut de plan pentru atingerea unor rezultate mai bune. Vom vedea că în cazul când sunt propuse mai multe planuri creditorii vor decide care dintre acestea se va aplica.

- *Caracter real* – măsurile propuse în plan trebuie să fie realizabile, și să fie posibilă implementarea pe deplin în practică.

- *Caracter flexibil* – deoarece situația economică și financiară se poate schimba în orice moment, dacă apare necesitatea participanții pot propune modificarea măsurilor prevăzute în plan, excluderea unor masuri sau aplicarea unor noi masuri în scopul atingerii scopului procedurii planului.

- *Conținut detaliat* – textul planului trebuie să descrie pe deplin și detaliat măsurile ce vor fi aplicate debitorului insolubil. Nu se admite ca să existe lacune în plan.

Scopul principal al procedurii declarării insolvabilității este protejarea

intereselor creditorilor în condițiile în care debitorul creanței devine insolubil. Totuși în cadrul aplicării procedurii planului nu doar creditorii beneficiază de avantaje dar și debitorul insolubil, și anume:

- Menținerea în circuitul de afaceri a debitorului onest, aflat într-o situație de dificultate financiară reparabilă (debitorul are posibilitatea de a-și continua activitatea, cu conformarea însă față de condițiile stabilite prin planul de reorganizare);
- Recuperarea, într-o măsură mai ridicată decât în cazul falimentului, a creanțelor;
- Menținerea locurilor de munca, cel puțin pentru o parte din angajați;
- În relația cu debitorul aflat în procedura de reorganizare judiciară, furnizorii nu ar trebui să fie afectați;

În același timp prin aplicarea procedurii planului pot fi anunțate și unele dezavantaje, cum ar fi:

© Chicu Ina, 2011

12

- Procedura de confirmare a planului se dovedește a fi deosebit de complexă ;
- Reale inconveniente pentru creditor: suspendarea urmărilor individuale contra debitorului, înghețarea creanței la valoarea sa nominală din momentul deschiderii procedurii;
- Practica arată că debitorii cu o cifră de afaceri redusă și cu un activ limitat nu au șanse reale de reorganizare

Conform prevederilor art. 165 din data aplicării procedurii planului, în denumirea oficială a debitorului se folosește sintagma “în procedura planului” sau “care se află în procedura planului”.²⁰

În dreptul american, procedura reorganizării a fost introdusă cu scopul de a salva o întreprindere comercială care valorează mai mult în cazul în care este menținută în funcțiune, decât în cazul în care ar fi lichidată. În acest scop, interesele creditorilor se subordonează ideii de salvare a întreprinderii.²¹

În dreptul francez, art. 1 din legea privind redresarea și lichidarea judiciară a întreprinderilor stabilește scopurile procedurii de redresare ca fiind salvarea întreprinderilor, menținerea forței de munca și a activității, lichidarea pasivului. Ocrotirea intereselor creditorilor se realizează nu în primul rând, ci tot într-o teză subsidiară față de salvarea întreprinderii.

În dreptul nostru, procedura reorganizării servește în egală măsură scopurilor economice și sociale, după cum se afirmă în doctrină. Comerciantul aflat în dificultate este ajutat să se redreseze și să-și continue activitatea comercială întreprinsă, ceea ce servește scopului economic, iar forța de munca angajată de el nu pierde complet sursa de venit, deci locul de munca, ceea ce conturează scopul

social.

²⁰ Legea insolvenței nr. 632/2001

²¹ Anuradha Sen, „The bankruptcy laws: comparing France, USA and UK” articol http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=912931&, pag. 3

© Chicu Ina, 2011

13

§ 3. Intentarea procesului de insolvență-etape preliminare în derularea procedurii planului

Intentarea procesului de insolvență reprezintă o fază preliminară pentru a fi posibilă aplicarea procedurii planului, deoarece legiuitorul a admis procedura reorganizării doar pe cale judiciară, și anume în cadrul procedurii de insolvență. Astfel în cele ce urmează voi analiza aspecte generale și temeiurile de intentare.

Intentarea procesului de insolvență presupune parcurgerea următoarelor faze procesuale:

- depunerea cererii introductive în judecată;
- admiterea cererii introductive și dispunerea unor măsuri de asigurare;
- aplicarea măsurilor de asigurare și executarea unor măsuri preliminare intentării procesului;
- examinarea cererii introductive și adoptarea unui act judiciar din următoarele două: hotărârea de intentare a procesului de insolvență; încheierea de respingere a cererii introductive.

Curtea de Apel Economică este competentă în examinarea cererilor de declarare a insolvenței conform art. 36 alin. (1), lit. b) Codul de procedură civilă al RM, care judecă în primă instanță pricinile cu privire la insolvență. Ca instanță de recurs în pricinile privind declararea insolvenței este Colegiul Economic al Curții Supreme de Justiție. Conform Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea Legii insolvenței de către instanțele judecătorești economice nr. 34 din 22.11.2004²² competența jurisdicțională a Curții de Apel Economice poate fi divizată și în dependență de sarcinile pe care ea le are la diferite etape, în special:

²² Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2004, nr.11, pag.6

© Chicu Ina, 2011

14

1. prima etapă – atribuțiile instanței de judecată până la intentarea procesului de insolvență;
2. a doua etapă – atribuțiile instanței de judecată după intentarea procesului de insolvență.

La cea de întâi etapă instanța de judecată apreciază temeiurile insolvenței și se pronunță asupra pornirii procesului de insolvență sau asupra respingerii cererii introductive. În cadrul celei de a doua etape instanța este investită de lege de

a supraveghea procedura insolvenței, efectuând un control judiciar permanent pe tot parcursul procesului, cu emiterea actelor de jurisdicție de competența sa. La intentarea procedurii de insolvență actul prin care se primește cererea introductivă este numit „încheiere de admitere a cererii introductive”²³. Utilizarea termenului de „admitere” la această etapă a procesului este improprie deoarece ar presupune admiterea a ceea ce se solicită în cerere fără desfășurarea propriu-zisă a procedurii. În esență totalitatea acțiunilor întreprinse de instanța de judecată la etapa de intentare a procedurii reprezintă o examinare în fond a cererii, deoarece instanța examinând temeiurile pretinse a fi existente și circumstanțele de fapt în favoarea acestora se pronunță asupra necesității pornirii sau refuzului în pornirea procedurii de insolvență.

Potrivit art. 22, intentarea procesului de insolvență poate avea loc numai dacă persoana împotriva căreia este înaintată cererea introductivă este insolventă, adică se află în incapacitate de plată ori este supraîndatorare.

Potrivit art.21, procesul de insolvență se întindează doar în baza cererii introductive. Legea prevede că dreptul de a depune cerere introductivă împotriva unei persoane fizice sau juridice insolvente (în continuare - debitor), îl au creditorii acestora (art.24, 30) și însuși debitorul insolvent (art.24, 25). Debitorul este obligat să depună cerere introductivă și să se autodeclare insolvent.

Pe lângă creditori și debitori, dreptul de a înainta cerere introductivă împotriva unei companii de asigurare îl are Inspectoratul de Stat pentru

²³ Art. 33 al Legii insolvenței nr. 632/2001

© Chicu Ina, 2011

15

Supravegherea Asigurărilor și Fondurilor Nestatale de Pensii (art.212), iar împotriva unui participant profesionist la piața valorilor mobiliare -Comisia Națională a Pieții Financiare (art.216).

Debitor în cadrul procedurii de declarare a insolvenței este acel participant la proces, persoană fizică sau persoană juridică, aflat *de facto* în stare de incapacitate de plată sau de supraîndatorare, care a depus sau față de care s-a depus de către creditori cerere introductivă.

Astfel, potrivit art.25 din Legea nr.632/2001, debitorul are dreptul să depună cerere introductivă de intentare a procesului de insolvență dacă există pericolul intrării lui în incapacitate de plată. Pericolul intrării în incapacitate de plată există atunci când din evidența contabilă ținută de întreprinzătorul persoană fizică sau juridică rezultă că peste o perioadă de timp nu-și va putea onora obligațiile față de creditorii săi. Art.26 din aceeași lege prevede că debitorul, este obligat să depună cerere introductivă dacă conștientizează că executarea integrală a creanțelor unui sau ale mai multor creditori face imposibilă satisfacerea integrală în viitor a creanțelor celorlalți creditori. Aceeași obligație o are debitorul aflat în proces de

lichidare dacă se constată că activele sunt insuficiente pentru satisfacerea integrală a creanțelor (art.93 C. Civil). Dacă administratorul sau lichidatorul insolubilului nu au depus în termenul stabilit de art.26 cererea introductivă, poartă răspundere subsidiară pentru toate obligațiile debitorului născute după data la care trebuia să depună cerere.²⁴

Creditorul persoană fizică sau juridică poate fi îndreptățit să depună la Curtea de Apel Economică cerere de intentare a procesului de insolabilitate împotriva debitorului său, dacă are o creanță ajunsă la scadență și numai dacă debitorul a fost prevenit despre intenția de inițiere a procedurii judiciare. Plenul Curții Supreme de Justiție în Hotărârea nr.34 din 22.11.2004 a considerat că pot

²⁴Nicolae Roșca, „Insolvabilitatea în dreptul Republicii Moldova - o instituție modernizată a procedurii „venditio bonorum” din dreptul roman”, articol, <http://drept.ucv.ro/RSJ/Articole/2007/RSJ4/005Rosca.pdf>

© Chicu Ina, 2011

16

cere intentarea procesului de insolabilitate creditorii „care au creanțe pecuniare, certe, lichide și exigibile asupra patrimoniului debitorului”.

Creditorul debitorului insolubil este îndreptățit să depună în instanță cerere de intentare a procesului de insolabilitate, dacă creanța sa a ajuns la scadență, indiferent de originea sa, de raportul juridic civil contractual sau extracontractual, de raportul juridic fiscal, de muncă etc. Nu este obligatoriu ca creanța să fie una comercială, adică să aibă origine în actele juridice care privesc activitatea de întreprinzător. Pot avea calitate de creditor persoana fizică, persoana juridică, statul și autoritățile publice locale.

Creditorul persoană fizică poate depune cerere introductivă dacă are capacitatea de exercițiu a drepturilor procedurale, în numele persoanei care nu are această capacitate acționează ocrotitorul legal (părintele, înfiitorul, tutorele sau curatorul). Legiuitorul nu pune nici o condiție pentru creditorii persoane fizice cetățeni străini sau apatrizi, recunoscându-le și lor aceleași drepturi procedurale ca și cetățenilor Republicii Moldova.

Creditorul persoană juridică poate depune cerere introductivă dacă acesta este semnată de administratorul ei (director, președintele organului executiv etc.) sau de o persoană căruia conducătorul i-a delegat această împuternicire. Persoanele juridice străine au aceleași drepturi procedurale ca și persoanele juridice naționale care pot înainta cerere introductivă dacă au creanțe.

Calitatea de creditor a statului și a unităților administrativ - teritoriale se exercită de organele lor. Astfel, statul este creditor pentru creanțele apărute din obligații fiscale, precum și pentru creanțele care își au originea în obligații contractuale și extra contractuale. Calitatea de creditor pentru creanțele fiscale ale statului sau ale unităților administrativ-teritoriale este exercitată de organul care gestionează bugetul. Calitatea de creditor poate fi exercitată și de alte organe ale statului, inclusiv de Casa Națională a Asigurărilor Sociale, de ministere și

departamente, de Banca Națională a Moldovei, de Comisia Națională a Pieții Financiare, de alte persoane juridice de drept public. În numele unității

© Chicu Ina, 2011

17

administrativ-teritoriale, dreptul de a intenta procese judiciare îl are organul lor executiv, adică primarul sau președintele consiliului raional.

Temei pentru intentarea procesului de insolvabilitate.

Legiuitorul prevede două tipuri de temeieri pentru intentarea procesului de insolvabilitate enunțate în cadrul art.22 din Legea nr.632/2001 și anume:

- Temeiul general de intentare a unui proces de insolvabilitate - incapacitatea de plată a debitorului.

- Temeiul special de intentare a unui proces de insolvabilitate - supraîndatorarea debitorului, în cazul în care debitorul reclamat este o persoană juridică responsabilă de creanțele creditorilor în limita patrimoniului ei. În acest caz, la baza evaluării patrimoniului debitorului trebuie pusă continuarea activității lui dacă este posibil așa ceva conform circumstanțelor.

Astfel sunt temeieri pentru intentarea procesului judiciar împotriva debitorului insolubil dacă a survenit incapacitatea de plată (lipsa de mijloace bănești) și supraîndatorarea (insuficiența de active).

Incapacitatea de plată sau insolvență este definită ca o stare de dezechilibru financiar a întreprinzătorului debitor bazată pe lipsa de lichidități. Debitorul este insolvent dacă nu-și poate onora obligațiile ajunse la scadență din lipsă mijloacelor bănești. În acest caz esențial este coraportul dintre activele și pasivele debitorului, incapacitatea de plată presupune că activul este egal sau prevalează pasivul, însă plățile nu pot fi făcute din lipsa de lichidități. Suntem în situația de insolvabilitate relativă, adică neonorarea obligațiilor este cauzată de lipsa de temporară de lichidități, dar poate fi ușor depășită prin transformarea activelor în numerar și respectiv onorarea completă a obligațiilor.

Supraîndatorarea, numită în doctrină și insolvabilitate sau insolvabilitatea absolută²⁵ este definită ca acea situație financiară a debitorului în care valoarea bunurilor nu mai acoperă datoriile. Dezechilibrul financiar al debitorului în cazul supraîndatorării arată un excedent al pasivelor față de active, și nu neapărat ca să se

²⁵ N. Țândăreanu, *Op. Cit.*, pag. 35

© Chicu Ina, 2011

18

afle în încetare de plăți. Aceasta stare înseamnă că creditorii nu pot fi satisfăcuți pe deplin din activele rămase și devine justificată intervenția justiției.

Pentru determinarea existenței temeiului de intentare a procesului de insolvabilitate se iau în considerare:

a) mărimea obligațiilor contractuale ale debitorului, inclusiv a datoriilor pentru

credite plus dobânda. Penalitățile pentru neexecutarea acestor obligații nu se iau în calcul la determinarea valorii lor;

b) mărimea obligațiilor la bugetul public național prevăzute de lege, fără penalități și alte sancțiuni financiare. Creanțele creditorilor se consideră validate conform prevederilor legii.²⁶

Cererea de intentare a procesului de insolvență se examinează, în ședință judiciară, la care sunt invitați debitorul, creditorii cunoscuți instanței, administratorul provizoriu și alte persoane interesate. După audierea participanților la proces, analizarea materialelor prezentate și stabilirea existenței temeiului de insolvență, instanța emite o hotărâre de intentare a procesului de insolvență. Iar în caz de lipsă a temeiului de insolvență instanța de judecată respinge cererea introductivă prin încheiere judecătorească.

Deși în art. 33 – 44 al Legii insolvenței nu se stabilește actul prin care se respinge cererea introductivă, normal ar trebui să fie o hotărâre dacă se vorbește despre respingerea cererii, totuși răspuns la această întrebare găsim în interpretarea art. 153 al Legii insolvenței că actul prin care se va respinge cererea este încheierea judecătorească. De asemenea, dacă se va stabili că există temei de declararea a insolvenței, dar patrimoniul debitorului nu va acoperi cheltuielile procedurii de insolvență atunci instanța va emite o încheiere de respingere a cererii introductive.

Dacă se intenționează procesul de insolvență, instanța se va pronunța asupra tuturor măsurilor care trebuie aplicate față de debitor, inclusiv va desemna administratorul insolvenței va indica locul, data și ora adunării de raportare a

²⁶ G. Margineanu, L. Margineanu, „Dreptul Afacerilor” Ed. Elena V.I., Chișinău, 2004, pag. 154

© Chicu Ina, 2011

19

creditorilor și a adunării de validare a creanțelor; precum și apelul către creditorii debitorului insolvent de a-și declara creanțele în instanță.²⁷

Hotărârea judecătorească de intentare a procesului de insolvență trebuie să fie legală, necondiționată, deplină, certă și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. Hotărârea judecătorească trebuie să fie exclusivă, obligatorie și executorie.

O fază importantă pentru a fi posibilă aplicarea procedurii planului o constituie validarea creanțelor.

Adunarea de validare, care are loc sub conducerea instanței de judecată, creditorii fiind convocați în cel mult 15 zile de la data adunării de raportare Administratorul înregistrează într-un tabel special fiecare creanță înaintată, indicând temeiul, valoarea și rangul ei. Tabelul, la care se anexează documentele

probatorii, se depune la dosar. Debitorul și orice creditor are drept de acces la tabel pentru informare.²⁸

O creanță este considerată validată dacă în ședința de validare nu a fost contestată de administrator sau de un creditor chirografar ori dacă contestația ridicată a fost înlăturată. Contestația debitorului nu se poate opune validării creanței. Punctul final în validarea creanțelor este înscrierea creanței în tabelul creanțelor conform valorii și rangului acesteia.

Înregistrarea în tabel are, pentru creanțele validate conform valorii și rangului lor, efectul unei hotărâri definitive pentru administrator și pentru toți creditorii chirografari.²⁹ Încheierea definitivă privind validarea creanței sau încheierea prin care contestarea este declarată întemeiată este executorie pentru administrator și pentru toți creditorii chirografari.

²⁷ Nicolae Roșca, „Insolvabilitatea în dreptul Republicii Moldova - o instituție modernizată a procedurii „venditio bonorum” din dreptul roman

²⁸ Art. 133 al Legii insolvabilității nr. 632/2001

²⁹ Art. 136 alin. (3) al Legii insolvabilității nr. 632/2001

© Chicu Ina, 2011

20

Capitolul II Aplicarea proiectului procedurii planului

§ 1. Participanții la procedura planului (instanța de judecată, debitorul, creditorii și administratorul)

Abordarea acestui subiect este în coraport cu identificarea tuturor participanților implicați în cadrul aplicării procedurii planului. Astfel putem evidenția următorii participanți, care nemijlocit exercită anumite atribuții, și anume: instanța de judecată, debitorul insolvabil, administratorul insolvabilității și creditorii.

Instanțele de judecată în declararea insolvabilității și aplicării procedurii planului

În această privința legiuitorul a mers pe calea instituirii unei jurisdicții specializate a instanțelor de judecată asupra examinării cauzelor legate de insolvabilitate. Legalizând această competență Codul de procedură civilă³⁰ instituie competența instanțelor judecătorești economice asupra examinării cauzelor cu privire la insolvabilitate.

Astfel conform art. 36, alin. (1), lit. b) Codul de procedură civilă al RM competența în examinarea cererilor de declarare a insolvabilității o are Curtea de Apel Economică, care judecă în primă instanță pricinile cu privire la insolvabilitate. Ca instanță de recurs în pricinile privind declararea insolvabilității este Colegiul Economic al Curții Supreme de Justiție.

La moment există un Proiectul privind lichidarea judecătoriilor economice scopul căruia este lichidarea instanțele judecătorești specializate. Potrivit notei informative la proiect, s-a argumentat ca acesta a fost elaborat urmare a

recomandării unui expert al Conciliului Europei, precum și “din considerentul ca judecătorii specializate și-au demonstrat în timp ineficiența și lipsa unei justificări logice. Acest lucru urmează a fi realizat nemijlocit prin preluarea

³⁰ Codul de procedură civilă al RM nr. 225 din 30.05.2003, Monitorul Oficial nr. 111-115/451 din 12.06.2003.

© Chicu Ina, 2011

21

atribuțiilor instanțelor judecătorești specializate de către instanțele de drept comun cu specializarea acestora pe colegii/secțiuni după caz”.³¹

Consider că specializarea instanțelor de judecată în cele economice sunt oportune iar motivul invocat că aceste instanțe „sunt ineficiente și corupte” trebuie privit și dintr-o altă perspectivă. Astfel lupta trebuie întreprinsă în privința corupției dar nu a instanțelor de judecată specializate.

La fel proiectul nu oferă nici o soluție privind instruirea judecătorilor din cadrul instanțelor de drept comun, ținând cont de specificul și complexitatea noilor categorii de cauze transmise în competența lor, în special cauzele referitor la insolvență. O soluție ar fi includerea în dispozițiile finale și tranzitorii a unui noi secțiuni privind inițierea unor cursuri de perfecționare profesională a judecătorilor în noile domenii. De asemenea, ținând cont de complexitatea cauzelor privind insolvența, ar fi oportun ca acestea să fie examinate și în continuare de instanțele economice care dispun de o pregătire profesională mai în detaliu a judecătorilor.

Supravegherea din partea instanței de judecată se realizează sub două forme, prin:

- a) adoptarea anumitor acte de jurisdicție obligatorii pentru participanții la procedura de insolvență; și
- b) asistarea la anumite acțiuni efectuate pe parcursul procedurii declarării insolvenței, cu anexarea la dosar a actelor întocmite de participanți.

Competența instanței de judecată în cadrul procedurii de declararea a insolvenței poate fi convențional divizată în două categorii.

Prima categorie o reprezintă atribuțiile jurisdicționale care constau în obligația instanței de a emite acte jurisdicționale sub formă de hotărâri, încheieri sau decizii pentru soluționarea tuturor chestiunilor ce apar pe parcursul procedurii

³¹ Rapoartele de expertiză plasate pe site-ul CAPC “ Vor fi sau nu vor fi lichidate instanțele judecătorești specializate? „, articol <http://www.capc.md/forum/comments.php?DiscussionID=31>

© Chicu Ina, 2011

22

declarării insolvenței date în competența acestuia. Ca atribuții jurisdicționale de prima categorie pot fi evidențiate următoarele:

- a) admiterea sau respingerea cererii introductive;
- b) aplicarea măsurilor de asigurare;
- c) intentarea procesului de insolvență;

- d) validarea creanțelor;
- e) anularea sau respingerea cererii de anulare a hotărârii adunării creditorilor;
- f) demiterea administratorului sau unui membru al comitetului creditorilor;
- g) confirmarea planului;
- h) încetarea procesului de insolvență.

A doua latură a competenței o reprezintă atribuțiile de administrare. În cazul acestora instanța de judecată nu emite careva acte de jurisdicție, dar conduce sau supraveghează acțiunile efectuate pe parcursul procedurii declarării insolvenței sau ia cunoștință de actele întocmite de participanții la proces.

Așadar putem evidenția următoarele tipuri de atribuții de administrare:

- a) conducerea adunării de validarea a creanțelor;
 - b) verificarea din oficiu a legalității hotărârii adunării creditorilor;
 - c) primirea rapoartelor de la administrator;
 - d) consultarea registrului în care administratorul consemnează acțiunile efectuate;
 - e) ținerea registrului cauzelor de insolvență;
 - f) ținerea registrului creditorilor și a inventarului masei debitoare;
 - g) primirea executării creanțelor de la debitor;
 - h) primirea listei de distribuire a masei debitoare;
 - i) depunerea sumelor rezervate pe contul de depozit al instanței de judecată.
- etc.

Unul din efectele principale a adoptării hotărârii de intentare a procesului de insolvență este convocarea primei adunări a creditorilor, numite adunarea de

© Chicu Ina, 2011

23

raportare. Instanța de judecată este unica competentă și obligată de a numi desfășurarea adunării de raportare.

Una din chestiunile necesare de a fi soluționate până la desfășurarea adunării de raportare este sistarea activității debitorului. La cererea debitorului instanța de judecată poate decide asupra refuzului sistării activității debitorului, în acest scop este audiat administratorul și analizate circumstanțele ce ar duce la diminuarea masei debitoare. În cazul în care nu există pericolul diminuării masei debitoare instanța de judecată poate refuza în sistarea activității debitorului până la desfășurarea adunării de raportare.

Rolul principal în desfășurarea adunării de raportare revine adunării creditorilor care urmează a hotărâ asupra destinului debitorului și posibila desfășurare a activității lui în continuare.

Instanța de judecată are o serie de împuterniciri în ce privește pronunțarea asupra acțiunilor întreprinse în legătură cu bunurile masei debitoare.

Rolul instanței de judecată devine unul hotărâtor în ce privește examinarea pricinii de insolvabilitate la etapa validării creanțelor. La această etapă a procesului de insolvabilitate are loc o examinare temeinică a incontestabilității și certitudinii creanțelor înaintate de creditorii cât și a temeiniciei contestațiilor înaintate de administrator sau debitor.

Conform art. 131 al Legii insolvabilității dacă creditorul are o creanță față de debitor la data intentării procesului de insolvabilitate acesta își înaintează în scris creanța în instanța de judecată, indiferent de tipul ei. Prin urmare, legea prevede mecanismul legal al înaintării creanței în cazurile când aceasta nu este prezentată la momentul depunerii cererii introductive și, orice creditor, indiferent de tipul creanței sale, poate depune la instanța de judecată o cerere cu privire la creanța sa, cu anexarea documentelor constatatoare a acesteia.

Importanța instanța de judecată este evidențiată și prin împuternicirea de a destitui din oficiu sau examina cererea de destituire a administratorului în cadrul examinării pricinii de insolvabilitate. La cererea comitetului creditorilor, adunării

© Chicu Ina, 2011

24

creditorilor sau din oficiu instanța de judecată poate destitui administratorul în baza temeiurilor prevăzute de art. 80 alin. (1), lit. a) - c) al Legii insolvabilității

Pe parcursul examinării creanțelor în vederea validării acestora și stabilirii unui tabel de distribuție final, instanța de judecată adoptă mai multe acte de dispoziție în vederea dirijării desfășurării procesului de insolvabilitate.

O alternativă a procedurii de lichidare a patrimoniului este aplicarea procedurii planului care se va face sub supravegherea instanței de judecată. În cazul propunerii planului de către administrator, debitor sau creditorii acesta se depune spre examinare la instanța de judecată. Planul se va considera preluat spre examinare după adoptarea încheierii privind aplicarea procedurii planului. În cazul în care instanța de judecată refuză planul, aceasta adoptă o încheiere de neadmitere a aplicării procedurii planului, care poate fi atacată cu recurs de persoana ce a depus planul.

În cazul în care după examinarea planului propus se va considera oportună examinarea lui, atunci instanța de judecată va adopta o hotărâre privind confirmarea planului și în baza acesteia se va aplica procedura planului alternativ celei de lichidare a patrimoniului.

După cum se observă toate actele de dispoziție a instanței de judecată emise în legătură cu examinarea pricinii privind insolvabilitatea se atacă numai cu recurs. Această stare a lucrurilor este în conformitate cu dispozițiile generale ale Codului de procedură civilă al RM în ce privește exercitarea căilor de atac și se bazează pe prevederile art. 20 alin. (1) al Legii insolvabilității potrivit căruia hotărârile și încheierile instanței de judecată pot fi atacate numai cu recurs.

Debitor-participant în cadrul procedurii planului

Una dintre problemele definiției în cadrul analizei subiecților procedurii de insolvență este de a stabili cine poate avea calitatea de debitor.

Esențial este calitatea de întreprinzător a debitorului, astfel poate fi declarat insolvent doar persoanele fizice sau juridice care practică activitate de întreprinzător, cu excepția legală admisă de a declara insolventă și societățile

© Chicu Ina, 2011

25

necomerciale. În același timp, luând în considerație prevederile art.26 alin.(1) CC, în afară de activitatea de întreprinzător, aceștia trebuie să fie înregistrați într-o formă organizatorico-juridică.³²

La fel pentru a întruni calitatea procesuală de debitor trebuie să fie întrunite mai multe condiții indispensabile.

1. Debitorul trebuie să fie subiect de drept ce practică activitate de întreprinzător înregistrat în modul prevăzut de lege.

Calitatea de debitor în cadrul procedurii planului este strâns legată de calitatea de întreprinzător și calitatea insolvenței de facto. Calitatea de debitor o pot avea doar subiecții de drept care își asumă drepturi sau obligații și răspund cu patrimoniul propriu pentru acestea. S-ar părea că și persoanele fizice care nu practică activitatea de întreprinzător cad sub incidența normelor cu privire la insolvență, dar Legea insolvenței pune accentul pe calitatea de întreprinzător a persoanelor fizice. În art. 1 alin. (2) lit. b) al Legii insolvenței sunt menționați întreprinzătorii individuali și titularii patentei de întreprinzător ca persoane fizice ce au calitatea de întreprinzători. Dar o asemenea reglementare nu vine a fi îndeajuns de explicită, deoarece în primul rând există mai multe forme de organizare a întreprinzătorilor individuali și în al doilea rând nu este clară aplicarea art. 26 alin. (2) al Codului civil al RM în ce privește calitatea de întreprinzători pentru persoanele fizice ce nu s-au înregistrat în modul corespunzător. Nu este mai explicită nici Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la aplicarea Legii insolvenței de către instanțele judecătorești economice nr. 34 din 22.11.2004 care în punctul 2 enumără subiecții din Legea insolvenței și face doar o remarcă asupra luării în considerare a art. 26 din Codul civil al RM, menționat mai sus.

În doctrina română există o abordare curioasă la acest capitol și anume teoria societății nelegale constituite³³, care acceptă declanșarea procedurii insolvenței în

³² Valentin Barbă, Gheorghe Macovei, „Procedura insolvenței, suport de curs”, Institutului Național al Justiției, Chișinău, 2009, pag. 211

© Chicu Ina, 2011

26

cazul unei societăți constituite ilegal, argumentată pe interesul protejării terților care au intrat în raport juridic cu astfel de societăți.

Deci calitatea de debitor în cadrul unui proces de insolabilitate o pot avea următoarele persoane fizice - întreprinzători:

- 1) Întreprinzătorul Individual;
- 2) Gospodăria țărănească;
- 3) Titularii de patentă de întreprinzător.

O condiție esențială pentru categoriile de persoane fizice, enumerate mai sus, pentru a fi debitor în cadrul procesului de insolabilitate este înregistrarea acestuia în modul prevăzut de lege. Apare problema persoanelor fizice ce practică activitatea de întreprinzător nefiind înregistrați ca atare. Pot ei oare să fie subiecți ai procedurii de insolabilitate? Codul civil al RM în art. 26 alin. (2) stabilește că persoana care practică activitate de întreprinzător fără înregistrarea de stat nu poate invoca lipsa calității de întreprinzător. La prima vedere s-ar părea că articolul dat ne dă răspuns la întrebarea pusă mai sus, dar norma dată stabilește doar calitatea de a fi „întreprinzător” a persoanei fizice ce practică activitate de întreprinzător fără a fi înregistrată. Prin urmare persoanele ce practică activitate de întreprinzător fără a fi înregistrată îndeplinesc doar o condiție cea de a fi întreprinzători, dar nu și cea de a doua de a fi înregistrați.

Persoanele juridice în sensul primei condiții sunt debitori în cadrul procesului de insolabilitate dacă sunt constituite și înregistrate în modul prevăzut de lege fiind subiecți de drept privat.

Pot avea calitatea de debitor următoarele persoane juridice:

1. *Persoanele juridice cu scop lucrativ*

- societățile comerciale (societatea pe acțiuni, societatea cu răspundere limitată, societatea în nume colectiv, societatea în comandită.);
- cooperativele de producție și cooperativele de întreprinzător;

³³ Gh. Piperea, „În legătură cu aplicabilitatea procedurii reorganizării și lichidării judiciare în unele situații speciale”, Revista de Drept Comercial nr 7-8/1996, Ed. Lumina Lex, pag 68-69

© Chicu Ina, 2011

27

- întreprinderile de stat și municipale;

2. *Persoanele juridice cu scop nelucrativ*

- asociații;
- fundații;
- instituții.

Nu cad sub incidența primei condiții în calitate de debitor: Statul, Parlamentul, Președinția, Guvernul, Autoritățile Administrației Publice Centrale (ministere, departamente, servicii, agenții etc.), Autoritățile Judecătorești (Curtea Supremă de Justiție, Curțile de Apel, Curtea de Apel Economică, Judecătoriile), Curtea Constituțională, Procuratura, Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieții Financiare, Camera de Comerț și Industrie, Comisia Electorală

Centrală, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională de Asigurări Sociale, Unitățile administrativ-teritoriale.

2. Debitorul persoană fizică sau persoană juridică trebuie să se afle în stare de insolvabilitate.

Aceasta este cea de-a doua condiție înaintată pentru întrunirea calității de debitor în cadrul procedurii planului. Doar în condițiile insolvabilității *de facto* poate fi intentată procedura de declarare a insolvabilității pentru stabilirea *de jure* a acestei stări. Starea *de facto* de insolvabilitate presupune starea în care debitorul nu-și onorează obligațiile față de creditorii săi și se află în imposibilitate relativă sau absolută de a le realiza.

Administratorul - participant la procedura planului

Prin sintagma de „administrator” se înțelege atât administratorul provizoriu cât și administratorul insolvabilității. Rolul său procesual este de bază deoarece odată cu numirea acestuia are loc trecerea dreptului de administrare și dispoziție asupra masei debitoare de la debitor sau organele sale executive la administratorul insolvabilității, care este numit de instanța de judecată. Statutul său procesual este unul specific, întrunind în sine mai multe aspecte.

© Chicu Ina, 2011

28

Numirea lui se face de instanța de judecată, iar față de candidatura acestuia se înaintează un rând de condiții imperative și legiuitorul stabilește anumite condiții care trebuie să întrunească un administrator: a) să fie cetățean al Republicii Moldova, cu domiciliu permanent pe teritoriul ei; b) să aibă studii superioare în unul din următoarele domenii: administrativ, juridic, economico-financiar sau tehnic; c) să aibă o experiență de cel puțin 5 ani de activitate în unul din următoarele domenii: administrativ, juridic, economico-financiar sau tehnic; d) să dispună de certificat de instruire profesională în vederea desfășurării activității de administrator; e) să nu aibă antecedente penale.³⁴

La desemnarea administratorului, se pune accentul, pe lângă calificare, și pe independența lui. Astfel, administratorul trebuie să se bucure de încredere din partea judecății și a creditorilor. Înainte de a-și da consimțământul în fața instanței, persoana trebuie să confirme în scris că este independentă față de debitor și creditor. Judecătorul nu poate desemna în calitate de administrator o persoană cu care se află în relații apropiate (rudenie, afinitate sau prietenie) ori persoana care se află într-o relație de dependență față de judecătorul care examinează cazul de insolvabilitate.

Legiuitorul stabilește în art. 76 al Legii Insolvabilității atribuții principale pe care un administrator trebuie să le îndeplinească:

- a) inventarierea patrimoniului debitorului;
- b) colectarea datoriilor față de debitor și recuperarea bunurilor debitorului

aflăte în posesiunea unor terți;

c) administrarea într-o bancă (care, de regulă, nu este creditor al debitorului) a unui cont bancar special pentru acumularea sumelor de bani obținute în procesul de insolabilitate (denumit în continuare cont de acumulare);

d) executarea măsurilor de asigurare aplicate de instanța de judecată în cazurile prevăzute expres de ea;

³⁴ Art. 73 al Legii insolabilității nr. 632 /2001

© Chicu Ina, 2011

29

e) îndeplinirea hotărârilor instanței de judecată, ale adunării și ale comitetului creditorilor, adoptate în limitele competenței lor;

f) elaborarea proiectului de plan la solicitarea adunării sau a comitetului creditorilor;

g) prezentarea către instanța de judecată, adunarea creditorilor sau comitetul creditorilor și ministerul de ramură de rapoarte lunare despre starea masei debitoare și îndeplinirea atribuțiilor sale;

h) ținerea registrelor de evidență a datoriilor creditoare și a datoriilor debitoare ale debitorului;

i) administrarea masei debitoare;

j) asigurarea integrității masei debitoare, asigurarea prin contract a bunurilor;

k) elaborarea criteriilor de angajare și angajarea specialiștilor sau experților;

l) disponibilizarea angajaților debitorului;

m) contestarea în instanța de judecată, în modul stabilit de lege, a creanțelor creditorilor și a oricăror tranzacții sau transferuri;

n) sesizarea instanței de judecată despre orice alte probleme care apar pe parcursul exercitării atribuțiilor sale;

o) distribuirea către creditori a sumelor de bani rezultate din valorificarea masei debitoare, conform prevederilor prezentei legi.³⁵

Iar exercitarea de către administrator a atribuțiilor sale trebuie să fie în concordanță cu prevederile art. 78 din Legea Insolabilității:

1. Administratorul își exercită atribuțiile cu diligența unui bun profesionist, acționând pe propria răspundere.

2. Administratorul își îndeplinește drepturile și obligațiile în mod personal.

Pentru efectuarea unor operațiuni, administratorul poate angaja experți și specialiști

³⁵ Art. 76 al Legii insolabilității nr. 632/2001

© Chicu Ina, 2011

30

3. În cadrul procesului de insolabilitate, toate acțiunile administratorului sunt orientate spre păstrarea, majorarea și valorificarea cât mai eficientă a

masei debitoare prin toate mijloacele legale disponibile, pentru executarea cât mai deplină a creanțelor creditorilor.

4. Administratorul ține un registru șnuruit, sigilat de instanța de judecată, în care consemnează toate operațiunile efectuate cu bunurile masei debitoare, coordonate cu creditorii, precum și operațiunile de recuperare a bunurilor debitorului. Administratorul prezintă registrul, împreună cu rapoartele sale, instanței de judecată pentru informare ori de câte ori aceasta o cere. La încheierea procesului, registrul este transmis instanței împreună cu raportul final.

5. Administratorul efectuează pe bază de concurs orice cumpărare, transmitere în gestiune a bunurilor din masa debitoare sau orice angajare de specialiști sau experți, cu excepția cazurilor în care, la solicitarea administratorului, adunarea sau comitetul creditorilor stabilesc altfel. Activitatea de bază a administratorului insolvenței începe o dată cu suspendarea activității organelor de conducere ale debitorului, adică lipsirea acestuia de dreptul de a administra și a dispune de bunurile din patrimoniul său. Îndată ce intră în funcțiune, administratorul va întreprinde acțiuni pentru asigurarea drepturilor creditorilor și prevenirea acțiunilor contrare din partea conducătorului, asociaților (fondatorilor), persoanelor cu funcție de răspundere ale debitorului, precum și din partea unor creditori și în acest sens ia măsuri de conservare a bunurilor, depozitare, pază, sigilare, etc.

O altă etapă în activitatea administratorului insolvenței este determinarea masei pasive a debitorului, adică a totalității datoriilor pe care debitorul le are față de creditori. Totalitatea acțiunilor administratorului la această etapă se reduce în esență la precizarea creditorilor și a mărimii creanțelor acestora. Un prim pas în stabilirea masei pasive este întocmirea registrului creditorilor de către administratorul insolvenței, acesta este întocmit în baza listei creditorilor

© Chicu Ina, 2011

31

prezentate de debitor și informației colectate de administrator sau în baza informație obținute de acesta și cerințelor înaintate de creditori. Includerea sau neincluderea creditorilor în registrul creditorilor întocmit de administrator nu presupune careva consecințe juridice. În continuare administratorul prezintă informația către instanță pentru întocmirea tabelului de creanțe, în această perioadă are loc propriu-zis înaintarea tuturor creanțelor creditorilor care nu a prezentat cerere introductivă. În continuare tabelul de creanțe se validează de adunarea creditorilor și numai după această se poate purcede la distribuirea mijloacelor bănești conform creanțelor.

Ultima etapă în activitatea administratorului este distribuirea mijloacelor bănești. De menționat că administratorul poate începe distribuția și până la

vânzarea tuturor bunurilor acoperind parțial sau total creanțele creditorilor și modificând concomitent în continuu tabelul de creanțe. Pentru fiecare distribuție ce precede celei finale se întocmește o listă de distribuție intermediară de către administrator care trebuie aprobată de comitetul creditorilor și prezentată instanței. Repartizarea finală a mijloacelor bănești are loc numai după ședința de distribuție finală a adunării creditorilor, în cadrul ședinței respective are loc examinarea și aprobarea raportului final al administratorului, examinarea contestațiilor contra listei de distribuție finală și aprobarea listei finale de distribuție.

Administratorul este obligat, din data desemnării sale și pe tot parcursul procesului de insolvență, să informeze instanța de judecată, comitetul creditorilor și ministerul de ramură despre orice incompatibilitate, menționată mai sus, și despre orice conflict de interese care a existat înainte sau care a apărut după desemnarea sa. Instanța de judecată este în drept să decidă dacă anumite relații ale administratorului cu părțile în proces sau anumite conflicte de interese afectează sau nu imparțialitatea acestuia în procesul de insolvență.

Administratorul este obligat, din data desemnării sale și pe tot parcursul procesului de insolvență, să informeze instanța de judecată, comitetul creditorilor și ministerul de ramură despre incompatibilitățile menționate, despre

© Chicu Ina, 2011

32

orice conflict de interese care a existat înainte sau care a apărut după desemnarea sa. Instanța de judecată este în drept să constate ce impact au anumite relații ale administratorului cu părțile în proces sau anumite conflicte de interese asupra imparțialității acestuia în procesul insolvenței

Prin urmare atât statutul procesual cât și sarcinile administratorului insolvenței demonstrează rolul său imperativ în desfășurarea procesului de insolvență în cadrul aplicării procedurii planului și importanța cunoașterii aspectelor procesuale ce țin de această funcție.

Creditori - participanți la procedura planului

Determinarea calității de creditor în cadrul procedurii de insolvență este condiționată de faptul dacă aceștia depun cerere introductivă sau își înaintează creanțele după intentarea procedurii de insolvență.

Creditorii participă în cadrul procedurii de insolvență ca participanți de sine stătători, precum și prin intermediul organelor reprezentative ale acestora, adunarea creditorilor și comitetul creditorilor.

Sunt creditori garantați persoanele ale căror creanțe au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și sunt asigurate prin garanții. Vor fi creditori gajști persoanele care au drept de gaj sau ipotecă asupra bunului, persoanele ce au drept de retenție asupra bunului precum și statul asupra bunurilor ce le deține ca garanție a achitării diferitor taxe sau impozite. De atenționat asupra

faptului că într-o situație relativă vor fi creditorii persoanele ale căror drept de gaj sa

constituit în ultimele două luni până la momentul intentării procesului civil și persoanele care au devenit creditorii gajști anterior fiind creditorii chirografari.³⁶ De menționat că sintagma de „creditorii gajști” nu este folosită de legea insolvenței în care se utilizează sintagma de „creditorii garanți”. Credem că este necesar de a acorda prevederile Legii insolvenței cu cele a Codului civil al RM și a utiliza noțiunea unică de creditorii gajști.³⁷

³⁶ Art. 89 al Legii insolvenței nr. 632 /2001

³⁷ Conform Codului civil al RM persoana față de care obligațiile sunt garantate este creditor gajist, art.456, alin. (2) al Codului civil nr. 1107 din 06.06.2002, Monitorul Oficial nr. 82-86/661 din 22.06.2002.

© Chicu Ina, 2011

33

Sunt creditorii chirografari persoanele ale căror creanțe au apărut înainte de intentarea procesului de insolvență și nu sunt asigurate. Creditorii chirografari sunt de două categorii:

- creditorii chirografari care nu sunt de rang inferior
- creditorii chirografari cu creanțe de rang inferior,

Creditorii chirografari care nu sunt de rang inferior sunt anunțați de legiuitor la art. 54 alin. (1) Legii insolvenței:

- creanțe din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții.
- creanțe salariale față de angajați și creanțe la remunerația datorată conform drepturilor de autor;
- creanțele la impozite și la alte obligații de plată la bugetul public național;- creanțele de restituire (achitare) a datoriilor față de rezervele materiale ale statului;
- alte creanțe chirografare care nu sunt de rang inferior;

Creditorii chirografari cu creanțe de rang inferior sunt cei care:

- a) dobânda la creanțele creditorilor chirografari calculată după intentarea procesului;
- b) cheltuielile unor creditorii chirografari suportate în procesul de insolvență;
- c) amenzile, penalitățile și recuperarea prejudiciilor, inclusiv a celor cauzate de neexecutarea obligațiilor sau din executarea lor necorespunzătoare;
- d) creanțele din prestațiile gratuite ale debitorului;
- e) creanțele legate de rambursarea creditelor de capitalizare ale unui asociat și alte asemenea creanțe.

Conform prevederilor art. 54 alin. (2) legiuitorul stabilește că creanțele chirografare se execută conform rangului acestora. Creanțele următorului rang se execută numai după executarea în totalitate a creanțelor rangului precedent. În caz de insuficiență a masei debitoare, distribuirea bunurilor în cadrul aceluiași rang se efectuează proporțional.

În cadrul clasei, creditorii au aceleași drepturi, iar orice înțelegere a administratorului, debitorului sau a altor persoane cu unii creditori prin care ei vor fi favorizați pentru comportarea lor în cadrul votării sau pentru alte acțiuni din cadrul procesului de insolvabilitate neprevăzute de plan este nulă.

Dreptul creditorilor garantați

Nu pot fi atinse drepturile creditorilor garantați de a-și valorifica creanțele din contul bunurilor asupra cărora se extind garanțiile lor, dacă planul nu stabilește altfel.

Dacă planul prevede o altă reglementare, în partea organizatorică a planului, creditorilor garantați trebuie să li se indice cota reducerii creanțelor lor, perioada pentru care a fost amânată executarea creanțelor sau alte reglementări la care pot fi supuse acele creanțe.

Pentru creditorii care nu sunt menționați la art.172, în partea organizatorică a planului se va consemna cota reducerii creanțelor lor, perioada pentru care a fost amânată executarea creanțelor, modul garantării lor sau alte reglementări la care pot fi supuse creanțele lor.

Activitatea creditorilor pe parcursul procedurii de insolvabilitate se realizează prin intermediul organelor sale reprezentative - adunarea creditorilor și comitetul creditorilor. Acestea sunt unicele organe împuternicite de a lua hotărâri pentru soluționarea chestiunilor, avute în competență, pe parcursul procesului de insolvabilitate.

Adunarea creditorilor este organul principal în competența căruia intră toate sarcinile legate de apărarea și reprezentarea drepturilor creditorilor. Comitetul creditorilor, fiind organ reprezentativ și colegial al creditorilor, exercită sarcinile sale în măsura în care acestea au fost delegate de lege și de adunarea creditorilor cu excepția celor pe care le are cea din urmă. De regulă, creditorii sunt convocați în adunare de către administrator, iar prima adunare se convoacă prin dispozitivul hotărârii de intentare a procesului de insolvabilitate nu mai târziu de 45 de zile din momentul publicării acesteia. Prima adunare a creditorilor mai este numită

adunarea de raportarea deoarece, de regulă, în cadrul acesteia se decide asupra desfășurării de mai departe a procedurii de lichidare sau a aplicării unei proceduri alternative, decizia fiind luată în baza raportului administratorului.

A doua etapă hotărâtoare în desfășurarea activității adunării creditorilor este adunarea de validare, care are loc sub conducerea instanței de judecată, creditorii fiind convocați în cel mult 15 zile de la data adunării de raportarea. În cadrul adunării de validare se examinează creanțele conform cuantumului și rangului lor,

iar examinarea constă în pronunțarea asupra validității creanțelor înaintate. Se vor considera validate creanțele care nu au fost contestate de administrator, debitor sau creditor chirografar, sau dacă contestațiile înaintate au fost înlăturate. Punctul final în validarea creanțelor este înscrierea creanței în tabelul creanțelor conform valorii și rangului acesteia.

Adunările creditorilor se desfășoară întotdeauna sub conducerea președintelui acesteia, care este ales din rândul creditorilor participanți la adunare. Desfășurarea fiecărei adunări a creditorilor este însoțită de întocmirea unui procesverbal,

conform art. 68 al Legii insolvenței, în care este consemnat data, locul desfășurării, ordinea de zi, participanții la ședință și se expune succint luările de cuvânt și hotărârile adoptate.

În activitatea sa, adunarea creditorilor adoptă hotărâri, acestea se adoptă cu votul majorității simple a creditorilor cu drept de vot ce sunt prezenți la ședință, cu condiția ca aceștia să dețină cel puțin 50% din valoarea totală a creanțelor cu drept de vot validate. Dreptul de vot al creditorilor participanți este exercitat în dependență de natura chestiunilor care se soluționează în cadrul adunării creditorilor. La adunarea creditorilor unde se soluționează problemele privind lichidarea masei debitoare, dispune de drept de vot numai creditorii chirografari, cu excepția creditorilor chirografari de rang inferior care nu au drept de vot la aceasta. La soluționarea altor chestiuni decât cele privind lichidarea masei debitoare de drept de vot vor dispune și creditorii cu creanțe garantate.

© Chicu Ina, 2011

36

Pentru a fi deliberativă adunarea creditorilor trebuie să întrunească un anumit număr de creditori. Dacă la ordinea de zi este examinarea chestiunilor ce țin de lichidarea masei debitoare, atunci ea va fi deliberativă dacă la aceasta participă majoritatea absolută a creditorilor cu drept de vot care dețin mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor chirografare validate. Iar dacă la ordinea de zi se examinează alte probleme decât cele legate de lichidarea patrimoniului, atunci adunarea se va considera deliberativă dacă la ea participă majoritatea absolută a creditorilor cu drept de vot care dețin mai mult de 50% din valoarea totală a creanțelor validate în general. Dacă adunarea creditorilor nu este deliberativă atunci aceasta se convocă repetat și se va considera deliberativă indiferent de numărul creditorilor prezenți, dacă există dovada că toți creditorii au fost notificați în modul corespunzător.

Pentru soluționarea altor chestiuni decât cele de pe ordinea de zi a adunării de raportare și adunării de validare, adunarea creditorilor se poate convoca ulterior la cererea administratorului, a comitetului creditorilor sau a creditorilor ale căror creanțe constituie cel puțin 10% din suma totală a creanțelor înregistrate. Perioada

dintre data depunerii cererii de convocare a adunării creditorilor și data convocării nu trebuie să depășească două săptămâni.

Comitetul creditorilor este cel de-al doilea organ reprezentativ al creditorilor care este o structură executivă și are atribuții în soluționarea problemelor legate de apărarea intereselor creditorilor apărute în alte chestiuni decât cele de competența adunării creditorilor.

Din textul legii nu este clar obligativitatea constituirii comitetului creditorilor, deoarece se operează cu termenul de „poate”, astfel conform art. 71 al Legii insolvenței, după intentarea procesului de insolvență și până la adunarea creditorilor instanța de judecată poate institui comitetul creditorilor. Conform aceluiași articol, dacă instanța de judecată nu instituie un comitet al creditorilor acesta poate fi instituit de adunarea creditorilor. Prin urmare apare întrebarea obligativității formării comitetului creditorilor și existenței acestui organ

© Chicu Ina, 2011

37

ca participant obligatoriu în cadrul procesului civil. Răspunsul la această întrebare poate fi dedus din analiza celor două premise ce duc la necesitatea formării comitetului creditorilor:

- necesitatea îndeplinirii unor sarcini specifice delegate de adunarea creditorilor;
- imposibilitatea desfășurării neîntrerupte a lucrărilor adunării creditorilor în cazul unui număr mare de creditori.

Dacă numărul creditorilor nu este mare și permite convocarea și desfășurarea lucrărilor sale în orice moment pe parcursul procesului de insolvență atunci nu este nevoie de a crea aparte comitetul creditorilor, cu delegarea unor sarcini aparte, deoarece acestea pot fi îndeplinite propriu-zis de adunarea creditorilor. Dar practica ne arată că în majoritatea cazurilor comitetul creditorilor se formează în mod obligatoriu.

Asupra componenței comitetului creditorilor, numirii sau revocării membrilor acestuia decide adunarea generală la orice etapă a procesului de insolvență, actul respectiv este confirmat prin încheierea instanței de judecată. În componența comitetului creditorilor trebuie să fie incluși reprezentanți din toate clasele de creditori, inclusiv și a salariaților, dacă aceștia apar ca creditori chirografari ai debitorului insolvent. Hotărârile comitetului de creditori se adoptă cu majoritatea simplă a membrilor, cu condiția că creanțele acestora constituie cel puțin 50% din totalul creanțelor validate.

© Chicu Ina, 2011

38

§ 2. Procedura planului și propunerea proiectului planului

Întocmirea planului de redresare este o activitate de un interes major

deoarece prezintă soluții pentru debitor de a ieși din impas. De aceea proiectul planului trebuie să corespundă întocmai cerințelor legale reglementate la art. 168-178 din Legea insolvenței dar și cerințelor înaintate de creditori.

Astfel la elaborarea planului este important să fie implicați profesioniști în domeniul contabilității, management, marketing, juriști pentru a efectua o analiză financiară multilaterală a tuturor factorilor care pot influența tabelul de creanțe. Aplicarea procedurii planului este decisă de adunarea creditorilor în urma adoptării hotărârii acesteia. Hotărârea adunării creditorilor de aplicare a procedurii planului constituie temei pentru instanța de judecată de a adopta o încheiere privind aplicarea procedurii planului în baza căreia se derulează procedura planului.

Încheierea instanței de judecată privind aplicarea procedurii planului semnifică doar începutul procedurii de aplicare a planului, care abia după aceasta este propus și examinat.

În ceea ce privește durata procedurii planului legiuitorul prevede o regulă generală și două excepții. Astfel regula generală menționează faptul că durata procedurii planului nu poate depăși 3 ani și este stabilită în baza hotărârii adunării creditorilor.

Prima excepția este redată la art. 164 alin (2) al Legii Insolvenței durata procedurii planului poate fi stabilită pe un termen de până la 5 ani, în cazul când debitorul este de importanță vitală pentru economia națională și este prelungită doar prin hotărâre de Guvern.

A doua excepție este redată în cazul în care termenul de 5 ani nu a fost suficient pentru finalizarea procedurii planului, iar lichidarea debitorului ar putea avea un impact negativ asupra economiei naționale, acest termen se prelungește, prin hotărâre de Guvern, până la 3 ani.

© Chicu Ina, 2011

39

O reglementare importantă este redată la art. 164 al Legii insolvenței care stabilește criterii exhaustive de neadmitere a aplicării procedurii planului de către instanța de judecată dacă:

a) este evident că planul propus de către debitor nu va fi aprobat de creditori sau nu va putea fi confirmat de instanța de judecată;

b) este evident că creanțele creditorilor, conform părții organizatorice a planului depus de către debitor, nu pot fi executate;

c) nu au fost respectate prevederile ce țin de dreptul de a depune planul și cerințele față de conținutul unui plan și persoana care a depus planul nu le poate înlătura sau nu le înlătură în termenul rezonabil stabilit de instanța de judecată.

La fel încheierea instanței de judecată privind aplicarea procedurii planului sau neadmiterea aplicării procedurii planului poate fi atacată cu recurs de persoana care

a depus planul sau de creditori.

Prevederile art. 164¹ al Legii Insolvabilității stabilește efectele aplicării procedurii planului:

- În cazul în care planul prevede redresarea solvabilității debitorului, prin încheierea instanței de judecată, se instituie moratoriu asupra executării obligațiilor pecuniare ale creditorilor și a obligațiilor fiscale pe un termen de până la 180 de zile, cu excepțiile stabilite de prezenta lege.
- Moratoriul se aplică creanțelor a căror scadență a survenit până la data aplicării procedurii planului.
- Moratoriul privind satisfacerea creanțelor creditorilor nu se aplică creanțelor privind plata salariilor, pensiilor alimentare, creanțelor privind recuperarea prejudiciilor cauzate sănătății angajaților sau creanțelor în legătură cu decesul acestora, precum și creanțelor pecuniare și fiscale a căror scadență a survenit în perioada de după aplicarea procedurii planului.
- Pe perioada acțiunii moratoriului, prevederile art. 90, care interzic executarea silită din masa debitoare pentru creditorii chirografari în mod individual sunt aplicate.

© Chicu Ina, 2011

40

Subiecții care au dreptul de a propune proiectul planului sunt menționați la art 168 al (1) , unde expres este prevăzut că doar administratorul și debitorul sunt îndreptățiți să depună planul în instanța de judecată. În cadrul procesului de insolvabilitate, cei doi subiecți de drept pot înainta proiectul în etape diferite, astfel:

debitorul depune planul o dată cu cererea introductivă sau cu referința la cererea introductivă a creditorilor, ori într-o cerere expresă adresată instanței de judecată pînă la ședința de distribuire.

administratorul elaborează un plan doar la cererea adunării creditorilor și îl depune în instanța de judecată iar la elaborarea planului pot contribui comitetul creditorilor, dacă este format, reprezentanții angajaților și debitorul.

Referitor la termen, proiectul planului poate fi elaborat și propus instanței de către debitor sau administrator în 90 de zile de la data solicitării. Instanța poate prelungi, cu titlu de excepție, termenul de elaborare și de propunere a planului cu încă 30 de zile.

Debitorul este îndreptățit să propună un proiect al planului pe care l-a elaborat o dată cu cererea introductivă sau odată cu referința, dacă cererea introductivă este depusă de creditori. De asemenea, debitorul poate să propună proiectul planului și după data depunerii cererii sau referinței, dar în limitele admise la art. 168 alin. (2), adică nu mai târziu de ședința de distribuirea masei debitoare.

Debitorul la data înaintarea cererii introductive poate cere aplicarea procedurii planului. El poate propune un plan concret de acțiuni ce urmează a fi efectuate. În acest scop, debitorul este îndreptățit să ceară instanței să i se păstreze dreptul de a administra afacerile și de a dispune de patrimoniu pe perioada procedurii planului.

Dacă instanța ajunge la concluzia că planul propus de debitor este realizabil, iar realizarea lui nu duce la înrăutățirea situației creditorilor, în comparație cu ceea

© Chicu Ina, 2011

41

aplicării procedurii de lichidare a patrimoniului, poate accepta administrarea patrimoniului de către debitorul, care va fi în continuare titularul dreptului. Administratorul spre deosebire de debitor elaborează un plan doar la cererea adunării creditorilor și îl depune în instanța de judecată într-un termen rezonabil. Dacă administratorul întârzie cu depunerea planului mai mult de 90 de zile, instanța de judecată poate decide lichidarea debitorului sau la cererea administratorului sau debitorului poate prelungi termenul de prezentare cu 30 de zile.

Considerăm că rolul administratorului în cadrul propunerii proiectului planului este diminuat, de aceea propunerea de lege ferenda ar fi extinderea dreptului administratorului de a propunerea proiectul planului din propria inițiativă și nu doar la cererea adunării creditorilor. La fel ar fi oportună indicarea exhaustivă a drepturilor și obligațiilor administratorului, deoarece procedura planului este o instituție deosebită care necesită o implicare activă din partea administratorului.

Conform legii franceze privind redresare și lichidarea a întreprinderilor, planul de redresare sau de lichidare este propus de administrator art. 18 în procesul obișnuit și de creditorii în procesul simplificat art. 145. În cea de a doua ipoteză, dacă debitorul este o societate comercială, planul de reorganizare poate emana și de la asociatul majoritar.³⁸

În procedura Bankruptcy³⁹, debitorul în posesie trebuie să elaboreze și să prezinte un plan de reorganizare în 120 de zile de la înregistrarea cererii introductive, dar termenul poate fi prelungit, la cererea lui justificată. Dacă debitorul nu a prezentat un plan, în acest termen, oricare creditor sau comitetul creditorilor va propune un plan.

³⁸ Ion Turcu, "Tratat de insolvență", Ed. C. H. Beck, București, 2006, pag. 474

³⁹ În SUA, Actul care reglementează insolvențabilitatea: „Bankruptcy Reform Act” of 1978, (Pub.L. 95-598, 92 Stat. 2549, November 6, 1978) <http://www.uscourts.gov/FederalCourts/Bankruptcy/BankruptcyResources.aspx>

© Chicu Ina, 2011

42

§ 3. Structura și conținutul planului

Actuala reglementare a Legii insolvențabilității stabilește în cadrul art. 169 și art.

170 prevederi referitoare la structură și conținut.

Astfel, în ceea ce privește structura planului, el trebuie să fie compus din două părți:

- partea descriptivă
- partea organizatorică.

Partea descriptivă indică măsurile care au fost și vor fi întreprinse, inclusiv temeiurile, oportunitatea și consecințele aplicării planului, necesare și importante pentru ca creditorii să decidă asupra planului și ca instanța de judecată să-l confirme. La fel ea este destinată să furnizeze informații cu privire la creditorii întreprinderii, care le va permite să decidă dacă un plan de insolvență propus este acceptabil. Acesta include, de asemenea, o schiță a situației financiare curente a afacerii și o analiză a cauzelor ce au dus la insolvabilitate.

La fel trebuie să conțină o descriere generală a modificărilor necesare pentru a transforma compania. Aceasta poate include o recomandare de a vinde filialele sau sucursalele ale societății insolubile dacă afacerea lor nu mai este compatibilă cu principalele activități ale debitorului.⁴⁰

În *partea organizatorică*, se stabilește modalitatea de modificare, prin intermediul planului, a statutului juridic al participanților la procesul de insolvență. La acest capitol legiuitorul a admis o eroare, dacă să facem o comparație cu legislația germană care de fapt a stat la baza legislației privind insolvență. Astfel în legislația germană planul este structurat în “*declaratory and a constructive part*” ceea ce în traducere ar fi partea declarativă și constructivă. Eroarea legiuitorului moldav constă în faptul că atunci când a efectuat traducerea, o parte din sensul părții organizatorice a fost omis și anume faptul că în cadrul acestei părți trebuie să indice cum va fi afectați creditorii prin soluțiile date

⁴⁰ Eva Maria Huntemann, „German Insolvency Code Shows Chapter 11 Influence” aticol

<http://www.turnaround.org/Publications/Articles.aspx?objectID=2846>

© Chicu Ina, 2011

43

de plan. Legiuitorul prevede doar schimbarea statutului juridic al participanților la procesul de insolvență.

În plan trebuie să fie definite în mod clar regulile generale pentru reducerea sau eliminarea obligațiilor pecuniare și termenii de amânare a plăților pentru obligații.⁴¹

Conform prevederilor art. 163 din Legea Insolvenței legiuitorul admite în conținutul planului, derogări de la principiile legii. Acest aspect a fost sesizat în cazul procesului de insolvență intentat companiei SA „Mecons” (Anexa1), în care principiile anunțate în Planul de redresare, care erau diferite de principiile legii insolvenței, au prevalat.

Legiuitorul prevede la art. 170 al Legii Insolvenței varietățile planului și

anume el indică că planul poate să prevadă:

- a) redresarea (restabilirea solvabilității) și continuarea activității debitorului;
- b) lichidarea patrimoniului întreprinderii;
- c) transmiterea întreprinderii sau a unei părți din ea către un alt titular.

Prin interpretarea textelor legale, putem desprinde două tipuri de planuri: unul care tinde să restabilească solvabilitatea debitorului și altul care prevede lichidarea debitorului printr-o modalitate deosebită de stingere a obligațiilor față de creditori, inclusiv prin transmiterea întreprinderii, ca un complex patrimonial unic, către un nou proprietar, la care se transferă și creanțele creditorilor nesatisfăcuți.

O asemenea prevedere există și în legislația română însă sub denumirea planul de reorganizare “lichidarea tuturor bunurilor averii debitoare”, care este supus multor critici. Altfel Ion Turcu menționează că reorganizarea prin lichidarea totală este o eroare și este greu de înțeles în acest context conținutul planului de lichidare.⁴²

Considerăm oportun de a indica expres că planul poate cuprinde o combinație a celor trei categorii de planul. Datorită complexității activității întreprinderilor, în

⁴¹ Алексей Кулешов, „Главный специалист-эксперт отдела корпоративного законодательства департамента

корпоративного законодательства Минэкономразвития РФ”, articol <http://www.toso.ru/page393.html>

⁴² Ion Turcu, „Falimentul. Actuala procedură. Tratat”, Ed. Lumina Lex, București, 2005, pag. 411

© Chicu Ina, 2011

44

cadruul unui plan pot fi realizate concomitent soluții pentru redresare și lichidare. Astfel procedura planului întreprins în cadrul unei companii ar avantaja și activitatea debitorului și ar fi posibilă satisfacerea integrală a creanțelor creditorilor.

Conform prevederilor legale planul trebuie să prevadă în mod expres:

- a) Mărimea creanțelor și modul lor de achitare sau de compensare. Pentru elaborarea planului, trebuie să se cunoască masa pasivă a debitorului. În scopul acesta, se elaborează tabelul de creanțe, în care se indică și valoarea creanțelor nevalidate, contestate în instanță, ca acesta să le ia în considerare dacă va admite cerința creditorului. Dacă satisfacerea creanțelor creditorilor urmează să fie efectuată din veniturile întreprinderii, administrată în continuare de către debitor sau de o terță persoană, la plan se va anexa un tablou al patrimoniului, în care, în cazul confirmării lui, se va indica valoarea bunurilor și obligațiilor debitorului. Suplimentar, se va specifica quantumul eventualelor cheltuieli și venituri, din perioada de satisfacere a creanțelor creditorilor, în a căror consecutivitate urmează să fie restabilită solvabilitatea întreprinderii în cadrul executării planului. O altă posibilitate de a satisface creanțele constă în convertirea lor în părți sociale sau în acțiuni;⁴³

- b) eventualele garanții acordate fiecărei clase de creditori,

- c) indicarea claselor de creditori ale căror creanțe vor fi plătite în întregime sau nu vor fi defavorizate în alt mod prin plan;
- d) despăgubirile ce urmează a fi oferite tuturor claselor de creditori în comparație cu ceea ce ar primi prin distribuire în cazul lichidării;
- e) măsurile care vor fi luate pentru restabilirea solvabilității. În plan trebuie să se indice opinia elaboratorilor asupra oportunității păstrării dreptului debitorului de a-și administra afacerile sau transmiterii acestui drept către un administrator. Dacă în plan sunt prevăzute disponibilizări de personal, trebuie să se arate măsurile care

⁴³ Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, *Op. Cit.*, 2004 pag. 421

© Chicu Ina, 2011

45

vor fi aplicate pentru reorientarea lui profesională, sumele care urmează a fi plătite celor disponibilizați.⁴⁴

f) Modul și persoana căreia vor putea fi vândute - parțial sau total, separat sau în bloc - bunurile debitorului, efectele obținute prin aceasta, mai ales în ceea ce privește continuarea utilizării unor părți din întreprinderea debitorului, folosirea salariaților și satisfacerea creditorilor, precum și proiectele financiare pe care se întemeiază posibilitatea de realizare a planului.

În cazul când debitorul urmează să-și continue activitatea, planul specifică modalitățile de achitare a datoriilor debitorului, perspectivele de redresare în raport cu posibilitățile și specificul activității debitorului, cu mijloacele financiare disponibile și cu cererea pieței față de oferta debitorului.

Potrivit Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea Legii insolvenței de către instanțele judecătorești economice” nr.34 din 22.11.2004 planul va prevedea:

a) redresarea și continuarea activității debitorului prin restabilirea solvabilității care va specifica modalitățile de achitare a datoriilor debitorului, măsurile de restructurare sau consolidare a pasivului debitorului, propunerile de reeșalonare a unor datorii, de diminuare a valorii acestora sau de convertire a lor în titluri de participare la capitalul social al debitorului, măsurile de restructurare operațională și financiară a debitorului prin majorarea capitalului social, majorarea sau reducerile de prețuri, sporirea producției, îmbunătățirea calității, schimbarea profilului întreprinderii etc., măsurile de restructurare a personalului debitorului, reorientarea profesională, substituirea conducerii debitorului ș.a.

În cazul în care planul prevede redresarea solvabilității debitorului, instanța de judecată prin aceeași încheiere de aplicare a procedurii planului (art.164 din Lege) sau printr-o încheiere separată va institui un moratoriu asupra executării obligațiilor pecuniare ale creditorilor și a obligațiilor fiscale pe un termen de până la 180 de zile.

⁴⁴ Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, *Op. Cit.*, 2004 pag. 421

Moratoriul nu se aplică creanțelor privind plata salariilor, pensiilor alimentare, creanțelor privind recuperarea prejudiciilor cauzate sănătății angajaților sau creanțelor în legătură cu decesul acestora, precum și creanțelor pecuniare și fiscale a căror scadență a survenit în perioada de după aplicarea procedurii planului.

b) lichidarea patrimoniului întreprinderii.

În acest sens proiectul planului trebuie să prevadă în mod detaliat: măsurile de stingere a creanțelor creditorilor sau compensarea lor într-un alt mod în părți în capitalul social al debitorului, garanțiile care vor putea fi oferite fiecărei categorii de creditori, cu excepția creditorilor garantați sau privilegiați; care creanțe vor fi plătite în întregime sau nu vor fi defavorizate de plan, ce despăgubiri urmează a fi oferite tuturor creditorilor în comparație cu ceea ce ar primi prin distribuire în cazul de pricinuire a eventualelor daune prin neexecutarea culpabilă de către debitor a obligațiilor trasate în plan; cum și cui va putea fi vândută, în ce mod, averea debitorului; efectele ce vor putea fi obținute prin vânzarea întreprinderii (parțial sau în bloc); folosirea salariaților etc. ⁴⁵

Conform prevederilor art. 164 alin. (3) instanța de judecată nu va admite aplicarea procedurii planului dacă:

a) este evident că planul propus de către debitor nu va fi aprobat de creditori sau nu va putea fi confirmat de instanța de judecată;

b) este evident că creanțele creditorilor, conform părții organizatorice a planului depus de către debitor, nu pot fi executate;

c) nu au fost respectate prevederile ce țin de dreptul de a depune planul și cerințele față de conținutul unui plan și persoana care a depus planul nu le poate înlătura sau nu le înlătură în termenul rezonabil stabilit de instanța de judecată.⁴⁶

În al 4 al aceluiași articol este menționat că încheierea instanței de judecată privind aplicarea procedurii planului sau neadmiterea aplicării procedurii planului poate fi atacată cu recurs de persoana care a depus planul sau de creditori.

⁴⁵ Hot. Plenului CSJ "Cu privire la aplicarea Legii insolvenței de către instanțele judecătorești economice" nr.34 din 22.11.2004

⁴⁶ Art. 164 al Legii insolvenței nr. 632/2001

În cazul când se hotărăște redresarea solvabilității debitorului, planul urmează să conțină modalitățile de achitare a datoriilor debitorului, perspectivele de redresare în raport cu posibilitățile și specificul activității debitorului, cu mijloacele financiare disponibile și cu cererea pieței față de oferta debitorului. La aplicarea procedurii planului realizat prin lichidarea și distribuirea masei debitoare, dacă există pericolul prejudicierii acesteia, instanța de judecată poate, la solicitarea debitorului sau a administratorului, dispune suspendarea lichidării și valorificării

procedurii planului.⁴⁷

La fel conform prevederilor art. 175 la plan se va anexa un tablou al patrimoniului, în care, în cazul confirmării lui, se va indica valoarea bunurilor și obligațiilor debitorului dacă satisfacerea creanțelor creditorilor urmează să fie efectuată din veniturile întreprinderii, administrată în continuare de către debitor sau de o terță persoană. Suplimentar, se va specifica cuantumul eventualelor cheltuieli și venituri, din perioada de satisfacere a creanțelor creditorilor, în a căror consecutivitate urmează să fie restabilită solvabilitatea întreprinderii în cadrul executării planului.

Astfel, în temeiul tabelelor de creanțe, are loc votarea și respective luarea celor mai importante decizii în privința procesului de insolvență al debitorului. Conform reglementărilor române⁴⁸ planul de reorganizare va cuprinde: categoriile de creanțe care nu sunt defavorizate; tratamentul categoriilor de creanțe defavorizate; dacă și în ce măsură debitorul, membrii grupului de interes economic, asociații din societățile în nume colectiv și asociații comanditați din societățile în comandită vor fi descărcați de răspundere; ce despăgubiri urmează a fi oferite titularilor tuturor categoriilor de creanțe, în comparație cu valoarea estimativă ce ar putea fi primită prin distribuire în caz de faliment; valoarea estimativă se va calcula la data propunerii planului; măsurile de punere în aplicare

⁴⁷ V. Furdui, „Falimentul – concept și reglementări actuale”, Ed. TISH, Chișinău, 2004, pag. 57

⁴⁸ În România, legea care reglementează insolvența: „Legea privind procedura insolvenței” legea nr. 85/2006 consolidată 2010, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 359 din 21 aprilie 2006

© Chicu Ina, 2011

48

a planului, în condițiile art.92 alin.(5) din Legea nr.64/1995; durata de aplicare a planului de redresare.

Planul de reorganizare este supus confirmării judecătorului-sindic. El va fi publicat în Monitorul Oficial și în două ziare, de largă circulație, precum și aprobării participanților la desfășurarea procedurii, iar durata sa de aplicare nu poate depăși 3 ani de la data confirmării.

© Chicu Ina, 2011

49

Capitolul III Confirmarea și efectele confirmării planului

§ 1. Procedura de admitere, confirmare și efectele confirmării planului

Până a fi pus în aplicare, planul de redresare a solvabilității urmează două proceduri distincte: una de admitere, alta de confirmare.⁴⁹

Proiectul de plan se prezintă adunării creditorilor pentru a fi admis.

Un rol important în cadrul procedurii planului îl are adunarea creditorilor.

Prima adunare a lor se numește de raportare și se convoacă prin hotărârea de intentare a procesului de insolvență. Conform prevederilor art. 179 al Legii

Insolvabilității instanța de judecată convoacă adunarea creditorilor pentru examinarea planului într-un termen de cel mult 30 de zile din data depunerii planului. La fel instanța de judecată notifică participanții la procesul de insolvabilitate despre depunerea planului, conținutul lui, data adunării de examinare și votare a planului și notifică suplimentar în mod individual creditorii care și-au înaintat creanțele, creditorii garantați, administratorul și debitorul. Împreună cu notificarea, se expediază o copie de pe planul depus sau un extras din el prezentat de persoana care a elaborat planul.⁵⁰

Adunarea creditorilor de examinare a planului, de determinare a dreptului de vot al creditorilor și de votare a planului nu poate avea loc înaintea adunării de validare a creanțelor.

Adunarea creditorilor de lichidare a masei debitoare decide: validarea sau nevalidarea unor creanțe și modificarea tabelului de creanțe, modul de vânzare a unor bunuri, în special a celor stabilite la art.125 alin.(2) și art. 126. În cadrul acestor adunări, au drept de vot numai creditorii cu creanțe chirografare de rang preferențial, adică cele care nu sunt de rang inferior. Dacă persoanele interesate cer

⁴⁹ Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, *Op. Cit.*, 2004 pag. 421

⁵⁰ Art. 179 al Legii insolvabilității nr. 632 /2001

© Chicu Ina, 2011

50

convocarea adunării creditorilor, administratorul trebuie să o decidă în decursul a două săptămâni de la data depunerii cererii.

Legiuitorul stabilește în cadrul art. 181 al Legii Insolvabilității că doar creditorii ale căror creanțe au fost validate de instanța de judecată sunt în drept să voteze planul. La fel au drept de vot și creditorii ale căror creanțe sunt defavorizate prin plan. Iar dacă planul cuprinde și reglementarea juridică a creanțelor creditorilor garantați, dreptul de vot al acestora urmează să fie stabilit individual la adunare. Au drept de vot creditorii ale căror creanțe garantate nu sunt contestate de administrator, de alți creditori garantați sau de creditorii chirografari. În cazul creanțelor litigioase condiționate sau neajuns la scadență, se aplică corespunzător prevederile art. 56.

La acest capitol este atestat și rolul administratorului, care în baza tabelii creanțelor creditorilor, întocmește și prezintă instanței de judecată o listă a creditorilor care au dreptul de a participa la votarea planului.⁵¹

În actul de convocare a adunării creditorilor, trebuie să se indice data, ora, locul și ordinea de zi a adunării. Actul se publică în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

La fel instanța de judecată notifică suplimentar în mod individual creditorii care și-au înaintat creanțele, creditorii garantați, administratorul și debitorul. Împreună cu notificarea, se expediază o copie de pe planul depus sau un extras din el prezentat de persoana care a elaborat planul.

În cazul confirmării planului, creditorii se grupează în clase:

- a) creditorii cu creanțe garantate;
- b) creditorii chirografari, cu excepția creditorilor de rang inferior;
- c) creditorii chirografari de rang inferior

Conform prevederilor art. 171 alin. (3) din numărul creditorilor care au același regim juridic pot fi organizate clase de creditori cu interese economice similare. În acest caz, planul va conține criteriile de diferențiere a acestor clase. Astfel,

⁵¹ Art. 181 alin. (4) al Legii insolvenței nr. 632 /2001

© Chicu Ina, 2011

51

angajații debitorului pot constitui o clasă separată dacă ei participă la proces în calitate de creditori chirografari și dacă quantumul creanțelor lor nu este considerat ca fiind neînsemnat. Creditorii cu creanțe mici pot fi organizați, de asemenea, în clase separate.⁵²

Planul urmează să fie votat în cadrul fiecărei clase și se consideră admis (acceptat) dacă a fost votat cu majoritatea creanțelor deținute. Dacă debitorul nu a înaintat obiecții, planul se consideră acceptat. Obiecțiile debitorului nu vor fi luate în considerare dacă acesta nu este defavorizat comparativ cu procesul de lichidare a patrimoniului. După ce a fost admis de creditori cu votul majorității cerute, planul se confirmă de către instanța de judecată. Confirmarea constă în emiterea unei hotărâri judecătorești în care planul se confirmă (art.187) și se dispune începerea realizării lui. Instanța de judecată poate să nu confirme planul dacă există unul dintre motivele indicate la art. 186. Conform art. 189, de la data confirmării planului, activitatea debitorului se consideră reorganizată în modul corespunzător. Creanțele și alte drepturi ale creditorilor și ale celorlalte părți interesate se consideră modificate conform prevederilor planului.

După acceptarea planului de către creditori și debitor, planul trebuie să fie confirmat de instanța de judecată. Până la confirmarea planului de instanță, este audiat administratorul, comitetul creditorilor în cazul în care este format și debitorul. Confirmarea de către instanța de judecată este făcută prin adoptarea hotărârii de confirmare a planului, care se publică în corespundere cu art.19 al Legii insolvenței.

Efectele juridice ale confirmării planului pot fi conturate prin prisma dispozițiilor legale. Astfel putem evidenția următoarele efecte juridice:
• De la data rămânerii definitive a hotărârii de confirmare a planului, pe toate actele emise de debitor, după denumirea sa, se adaugă cuvintele „în procedura planului” (art. 165).

⁵² Art. 171 al Legii insolvenței nr. 632 /2001

© Chicu Ina, 2011

52

• Instanța dispune prin hotărâre încetarea procesului de insolvență

de la data când hotărârea de confirmare a planului rămâne definitivă;
(art. 191);

Ü Din momentul adoptării hotărârii de încetare a procesului de insolvență și de continuare a procedurii planului, debitorul reîntră în dreptul de administrare a masei debitoare,(art.191 alin.(1)) inclusiv prin intermediul organelor sale de conducere în dependență de forma organizatorică juridică Societăți pe acțiuni⁵³, Societăți cu răspundere limitată⁵⁴, Societate în nume colectiv etc. a debitorului persoană juridică insolventă;

Ü Dispozițiile privind supravegherea realizării planului nu sunt afectate de încetarea procesului de insolvență;(art. 191 alin. (2))

Ü Prin încheierea instanței de judecată, se instituie moratoriu asupra executării obligațiilor pecuniare ale creditorilor și a obligațiilor fiscale pe un termen de până la 180 de zile, în cazul în care planul prevede redresarea solvabilității debitorului; (art. 164¹)

Ü Este posibilă descalificarea (art. 200), în cazul în care se va constata că debitorul persoană fizică a contribuit din culpă sau din neglijență la survenirea propriei insolvențe, prin hotărârea instanței de judecată privind încetarea procesului de insolvență persoana respectivă poate fi privată de dreptul:

a) de a fi aleasă sau desemnată într-o funcție publică sau să continue să dețină o asemenea funcție;

b) de a activa în calitate de administrator în procesele de insolvență sau de lichidator;

c) de a fi membru al unui organ de conducere sau de control într-o societate comercială;

⁵³ Lege RM privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02.04.97, cu modificări, Publicat : 01.01.2008 în Monitorul Oficial Nr. 1-4 art Nr : 1 Data intrării în vigoare : 01.01.2008

⁵⁴ Legea RM cu privire la societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007, publicată în M.O. nr. 127-130 din 17.08.2007, art. 548, data intrării în vigoare 17.11.2007

© Chicu Ina, 2011

Ü Administratorul are atribuțiile de supraveghere; (art. 193)

Ü După confirmarea planului, activitatea debitorului se reorganizează în modul corespunzător. Creanțele și drepturile creditorilor și ale celorlalte părți interesate sînt modificate conform prevederilor planului;(art. 189 alin. (1))

Ü În cazul unei executări silite, planul confirmat se va considera drept o hotărâre definitivă împotriva debitorului. Această prevedere se aplică și în cazul executării silite împotriva unei terțe persoane care și-a asumat, de rînd cu debitorul, obligația executării necondiționate

a planului; (art. 189 alin.(3))

Curios este faptul că în cadrul definiției legale date la art. 2, legiuitorul indică că *procedură a planului este o procedură aplicabilă debitorului în cadrul procesului de insolabilitate*. Astfel prevederile art. 2 intră în contradicție cu prevederile art. 191, deoarece o dată cu aplicarea procedurii planului are loc încetarea procesului de insolabilitate, deci nu e nicidecum în cadrul procesului de insolabilitate.

Propunerea de lege ferenda ar fi omiterea cuvintelor *în cadrul procesului de insolabilitate*, care ne induce în eroare.

Hotărârea instanței de judecată privind confirmarea planului sau privind respingerea confirmării planului poate fi atacată cu recurs de creditori și debitor. Legislația română prevede că decizia aprobării planului de reorganizare aparține adunării creditorilor, în timp ce competențele judecătorului-sindic se limitează la a lua act de hotărârea creditorilor și a confirma planul de reorganizare aprobat de aceștia. Confirmarea planului de reorganizare de către creditori se realizează în urma acceptării acestuia prin votul pozitiv exprimat de creditori. După admiterea planului pentru supunere la vot și a publicării din dispoziția judecătorului-sindic a anunțului referitor la propunerea planului în Buletinul procedurilor de insolvență, se prezumă luarea la cunoștință de către creditori a

© Chicu Ina, 2011

54

planului și a momentului votului, nefiind necesară efectuarea unei notificări ulterioare către aceștia a ședinței de vot.⁵⁵

În legislația americană, termenul de propunere a planului diferă în funcție de "afacerea" pe care o are debitorul. Astfel, dacă debitorul are doar o mică afacere, el poate introduce planul în 100 de zile de la înregistrarea cererii introductive, iar dacă afacerea sa este mai mare, termenul este de 120 de zile de la înregistrarea cererii introductive.

⁵⁵ „Manual de Bune Practici în Insolvență” PwC Programul Phare 2002 “Suport pentru îmbunătățirea și implementarea legislației și jurisprudenței în materie de faliment”, http://www.inm-lex.ro/fisiere/pag_34/det_55/1288.pdf pag. 127

© Chicu Ina, 2011

55

§ 2. Îndeplinirea măsurilor stabilite în plan

După ce hotărârea de confirmare a planului devine definitivă, instanța de judecată dispune, printr-o hotărâre, încetarea procesului de insolabilitate. Din momentul adoptării hotărârii de încetare a procesului de insolabilitate și de continuare a procedurii planului, debitorul reîntră în dreptul de administrare a masei debitoare.

Dacă planul a fost confirmat prin hotărâre judecătorească definitivă, conducătorul debitorului este obligat să efectueze fără întârziere schimbările de

structură prevăzute în plan.⁵⁶

Prin urmare, debitorul este obligat să facă schimbările structurale preconizate în plan ca remedii ale activității debitorului (renunțare la o parte din activitatea nerentabilă, majorarea capitalului social, înlocuirea conducătorilor societății, concedierea unei părți din personal, transmiterea unei părți din patrimoniu către o altă societate etc.).⁵⁷

În îndeplinirea planului, debitorul este obligat să pună în practică măsurile stabilite de redresare a activității. Este vorba de măsuri organizatorice, economice, financiare, juridice menite să remedieze activitatea debitorului și, implicit, să asigure mijloacele de plată a datoriilor față de creditori sau, după caz, să lichideze patrimoniul așa cum prevede planul.⁵⁸

Altfel spus, se procedează la executarea operațiunilor care conduc la continuarea activității și la plata pasivului.

Astfel de măsuri organizatorice privesc funcționarea internă a întreprinderii debitorului. Practica demonstrează că deseori insolvabilitatea duce la cheltuieli administrative exagerate (telefon, apă, încălzire, deplasări, automobile etc.), cheltuielile de întreținere a unor obiective sociale. Lipsa disciplinei contractuale și plata de daune-interese, creanțele ajunse la scadență neîncasate, marile investiții

⁵⁶ Art. 189 al 3 al Legii insolvenței nr. 632 /2001

⁵⁷ Cârpenaru, Stanciu, „Drept comercial român”, Ed. ALL Beck, București, 1998, pag. 584

⁵⁸ Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, *Op. Cit.*, 2004 pag. 423

© Chicu Ina, 2011

56

nevalorificate pe deplin, indisciplina din întreprindere și, ca urmare, scăderea eficienței întregii activități. Debitorul în procedura planului are obligația de a întreprinde măsurile de organizare a întreprinderii sale care ar minimaliza efectul negativ al acestor factori.⁵⁹

Măsurile economice pe care administratorul trebuie să le întreprindă în executarea planului de reorganizare sunt: reprofilarea activității debitorului, renunțarea la activitățile nerentabile, disponibilizarea de personal, vânzarea parțială a activelor debitorului ori, în cel mai rău caz, vânzarea întregii întreprinderi ca un complex patrimonial unic.⁶⁰

Măsurile financiare care ar contribui direct sau indirect la redresarea activității debitorului sunt: majorarea capitalului social, stingerea datoriilor debitorului de către fondatori sau asociați, precum și de terți interesați, cesiunea datoriilor, transformarea datoriilor în părți ale capitalului social etc.⁶¹

Printre măsurile juridice care pot contribui la redresarea stării debitorului și la restabilirea solvabilității se numără și fuziunea debitorului cu o altă întreprindere, cu un creditor care ar duce la stingerea parțială sau integrală a datoriilor, divizarea întreprinderii debitoare în câteva mai mici cu activități rentabile, încasarea

creanțelor de la datornicii debitorului, prelungirea termenelor de executare a obligațiilor etc. În îndeplinirea planului, administratorul este obligat să prezinte, în fața instanței și a comitetului creditorilor, raport periodic despre situația financiară și tabloul patrimonial al debitorului perspectivele realizării planului (art.193 alin.(4)).

În conformitate cu legislația română, în urma confirmării unuia dintre planurile de reorganizare depuse, debitorul este obligat să se conformeze fără întârziere prevederilor acestui plan.

⁵⁹ Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, *Op. Cit.*, 2004 pag. 423

⁶⁰ Ibidem

⁶¹ Ibidem

© Chicu Ina, 2011

57

Respectarea obligațiilor asumate nu poate fi selectivă, debitorul având sarcina de a își reorganiza propria afacere atât din punct de vedere operațional, dar și din punct de vedere financiar și investițional.

Orice abatere de la prevederile planului confirmat poate determina solicitarea de către administratorul judiciar ,comitetul creditorilor,oricare dintre creditorii sau administratorul special, a intrării în faliment, solicitare asupra căreia judecătorulsindic

va hotărî printr-o încheiere.

În absența confirmării unui plan de reorganizare, în urma respingerii oricărui plan propus sau a nedepunerii de niciuna dintre părțile legal îndreptățite a unui plan

în maxim 30 de zile de la data afișării tabelului definitiv al creanțelor, în condițiile în care administratorul judiciar sau/și creditorii și-au manifestat această intenție anterior datei depunerii raportului asupra cauzelor și împrejurărilor care au condus la apariția stării de insolvență, iar termenul limită de depunere nu a fost scurtat, judecătorul-sindic va decide intrarea în faliment.

Planul de reorganizare trebuie să indice sursele de finanțare a onorariilor administratorului judiciar și a oricărui alt expert utilizat în sensul prevederilor prezentei legi. În condițiile în care persoanele anterior menționate nu acceptă în scris alte termene de plată, remunerația acestora va fi făcută trimestrial⁶²

⁶² „Manual de Bune Practici în Insolvență” PwC Programul Phare 2002 “Suport pentru îmbunătățirea și implementarea legislației și jurisprudenței în materie de faliment”, pag. 127

© Chicu Ina, 2011

58

§ 3. Supravegherea realizării planului și consecințele realizării/nerealizării planului

Supravegherea îndeplinirii planului este efectuată permanent de administrator și comitetul creditorilor la fel are loc și controlul instanței de

judecată.

În partea organizatorică, se face mențiunea cu privire la supravegherea planului și realizării sale. În unele cazuri supravegherea se limitează la executarea de către debitor a obligațiilor specificate prin plan.

Însă planul poate stabili extinderea supravegherii asupra executării obligațiilor pe care le-a transmis unei societăți, constituite, după intentarea procesului de insolvență, special pentru a prelua bunurile și obligațiile spre administrare (societate absorbantă).

Dacă realizarea planului este supravegheată, instanța de judecată notifică acest fapt o dată cu publicarea dispozitivului hotărârii privind încetarea procesului de insolvență conform art.19.

Notificarea se efectuează și în cazul:

- a) extinderii supravegherii asupra activității societății absorbante;
- b) aplicării prevederilor art.194 referitor la contractele pentru a căror încheiere este necesar acordul administratorului;
- c) stabilirii limitei de creditare prevăzute la art.195.

Încetarea supravegherii are loc atunci când instanța de judecată dispune, și doar în cazurile prevăzute de lege:

- a) executării sau asigurării executării creanțelor supravegheate;
- b) expirării termenului procedurii planului

Atribuțiile de supraveghere țin de competența administratorului. Astfel administratorul va prezenta trimestrial comitetului creditorilor (dacă a fost constituit) și instanței judecătorești rapoarte asupra situației financiare și tabloului patrimonial al debitorului, inclusiv perspectivele de realizare a planului.

© Chicu Ina, 2011

59

Prezentarea acestor rapoarte nu afectează dreptul comitetului creditorilor și al instanței judecătorești de a solicita în orice moment informații suplimentare și rapoarte pentru o perioadă mai scurtă.

O novație în ceea ce privește reglementările moldave este dreptul creditorilor de stat. Creditorii de stat, în comun cu administratorul și ministerul de ramură ori autoritatea administrativă centrală respectivă, în anumite cazuri, în funcție de importanța vitală a debitorului pentru economia națională, sînt în drept să solicite Guvernului și Parlamentului scutirea parțială sau totală a debitorului de plata penalităților, altor sancțiuni la bugetul public național și a plăților aferente (dobînda, comisionul de angajament, fondul de risc și penalitatea) sumelor dezafectate din bugetul de stat întru onorarea garanțiilor de stat, precum și a plăților aferente creditelor recreditate de către Ministerul Finanțelor agenților economici din surse externe și interne, care sunt incluse în tabelul creanțelor și sunt confirmate de instanța de judecată, cu condiția onorării de către debitor a măsurilor

prevăzute în plan.

În reglementările germane la fel are loc o supraveghere a realizării planului numai atunci, când această supraveghere este prevăzută în planul de insolabilitate. Legea germană nu conține reglementări speciale cu privire la creditorii speciali. Ea prevede în afară de similitudinile în privința încetării supravegherii în reglementările germane este fixat un termen de 3 ani de anulare a supravegherii dacă nu este prezentată nici o cerere de intentare a unui proces de insolabilitate.

În legislația română supravegherea are loc prin prezentarea unui raport trimestrial care trebuie să reflecte situația financiară a debitorului, modul în care pe parcursul perioadei analizate acesta a respectat prevederile planului de reorganizare, motivul eventualelor abateri și măsurile ce au fost luate pentru preîntâmpinarea efectelor negative, cât și mai ales modul în care debitorul a efectuat plăți către creditori, cu respectarea Programului de Plată a Creanțelor.

De asemenea, raportul trebuie să prezinte și sumele datorate administratorului judiciar, al căror mod de calcul a fost în prealabil stabilit de către

© Chicu Ina, 2011

60

judecătorul-sindic sau de către adunarea creditorilor, sume plătibile trimestrial, în cazul în care nu s-a convenit altfel.

Comitetul creditorilor are competența de a convoca adunarea creditorilor, în scopul informării tuturor creditorilor asupra stadiului procedurii și situației financiare a debitorului. ⁶³

După prezentarea raportului de realizare, instanța va dispune încetarea supravegherii exercitate de administrator. Chiar dacă instanței nu i s-au prezentat acte cu privire la realizarea planului, dar de la data încetării procesului de insolabilitate în legătură cu confirmarea planului au trecut mai mult de 5 ani și nimeni nu adepus o nouă cerere introductivă, încetează și supravegherea administratorului.

Consecințele realizării/ nerealizării planului

După confirmarea planului de reorganizare, debitorul are obligația de a efectua schimbările de structura prevăzute în plan. El își va conduce activitatea sub supravegherea administratorului judiciar, cu respectarea întocmai a prevederilor planului. Dacă debitorul și-a onorat obligațiile față de creditori, se consideră că planul este realizat.

Dacă planul nu se realizează în termenul stabilit, orice creditor poate înainta o nouă cerere introductivă, care va avea ca efect începerea procedurii de lichidare a patrimoniului fără a mai fi necesară dovada insolabilității.

În legătură cu nerealizarea planului, instanța emite o hotărâre de intentare a procesului de insolabilitate cu toate consecințele ei.

Reglementarea legislației române prevede: în condițiile în care debitorul

identifică imposibilitatea realizării obligațiilor asumate prin plan, acesta poate solicita el însuși intrarea în faliment, în scopul evitării acumulării unor pierderi care să determine reducerea averii sale.

⁶³ „Manual de Bune Practici în Insolvență” PwC Programul Phare 2002 “Suport pentru îmbunătățirea și implementarea legislației și jurisprudenței în materie de faliment”, pag. 129

© Chicu Ina, 2011

61

Cererea oricăreia dintre părți de intrare în faliment va fi analizată de către judecătorul sindic, care va dispune asupra acesteia.

În cazul în care cererea este depusă de către debitor sau administratorul judiciar, termenul de judecată acordat de judecătorul-sindic trebuie să permită convocarea unei adunări a creditorilor, care să analizeze cererea depusă.

În cazul unei decizii de intrare în faliment, creditorii nu au posibilitatea reajustării creanțelor acceptate în tabelul definitiv de creanțe și eventual modificate prin planul de reorganizare, aceștia având doar posibilitatea depunerii unei noi declarații de creanță pentru creanțele neachitate, născute între momentul intrării în perioada de observare și intrarea debitorului în faliment.⁶⁴

⁶⁴ „Manual de Bune Practici în Insolvență” PwC Programul Phare 2002 “Suport pentru îmbunătățirea și implementarea legislației și jurisprudenței în materie de faliment”, pag. 300

© Chicu Ina, 2011

62

§ 4. Procedura Planului în sistemul de drept comparat

În epoca modernă s-au produs importante modificări în reglementarea procedurilor de insolvență și chiar reformulări ale principiilor care guvernează aceste proceduri.

Dezbaterile recente împart procedurile de insolvență în două mari categorii: cele favorabile creditorilor, care încurajează lichidarea debitorului insolvent, având ca principal exemplu legislația din Marea Britanii, și cele favorabile debitorilor, care dau o șansă de redresare debitorilor insolvent, având ca exemplu legislația din Statele Unite ale Americii.⁶⁵

Identificarea celui mai eficient sistem de insolvență a constituit un motiv de dezbateri active, având ca rezultat un puternic val de reforme în domeniu.

Procedura reorganizării în S.U.A.⁶⁶ este un exemplu pentru multe state.

Procedura falimentului se desfășoară în exclusivitate în curțile federale în conformitate cu prevederile titlului 11 din Codul Statelor Unite („Codul Falimentului”) și se aplică procedurilor de reorganizare și de faliment pentru societăți asociații, precum și pentru persoane fizice.

Procedura reorganizării se declanșează prin înaintarea unei cereri de către debitor, acesta nefiind obligat să se afle în stare de insolvență, ci doar să îndeplinească anumite criterii care să-l califice pentru a declanșa procedura. De asemenea procedura reorganizării poate fi solicitată de oricare parte interesată și

respectă aceleași prevederi ca și în cazul procedurii declanșate de debitor. Un aspect important este reprezentat de faptul că debitorului îi este permisă coordonarea activității în timpul acestei proceduri și are dreptul exclusiv pentru o perioadă de timp determinată de a propune un plan de reorganizare. Instanțele competente pot numi un administrator în cazul conducerii defectuoase a businessului,

în cazuri de fraudă sau de conflict de interese, precum și în alte cauze bine

⁶⁵ Коммерческое право зарубежных стран: Ученьник/ Под. Ред. В. Ф. Попондопуло- Дом С.- Петерб. Гос. Ун-

та 2005 pag 121

⁶⁶ Born Losers, Scott A. Sandage, „A History of Failure in America” [Harvard University Press](#), 2005, pag. 302

© Chicu Ina, 2011

63

întemeiate, la solicitarea unui creditor sau a oricărei părți interesate. În cazul în care nu se impune numirea unui administrator, instanța poate numi un investigator care să verifice presupusa administrare defectuoasă sau un funcționar cu experiența în restructurare, care să se ocupe de reorganizarea debitorului.

Activitatea debitorului, precum și reorganizarea acestuia sunt supravegheate de una sau mai multe adunări ale creditorilor care au dreptul să verifice activitatea anterioară a debitorului, precum și să monitorizeze activitatea curentă.

Planul propus de reorganizare este supus aprobării creditorilor și instanței și trebuie să conțină anumite informații obligatorii astfel cum acestea sunt enumerate de lege. Planul se va considera aprobat de creditorii în urma votului favorabil al acestora pe categorii de creditorii.

Codul Falimentului⁶⁷ permite și realizarea unui plan accelerat de reorganizare, care presupune negocierea și acceptarea acestui plan anterior înaintării cererii de reorganizare către instanța competentă. Durata în timp și costurile sunt mult mai reduse în cazul unei asemenea proceduri față de procedura normală, în care cererea de reorganizare se înaintează fără a ajunge la o înțelegere cu principalii creditorii.

Procedura reorganizării în Franța este reglementată de Codul Comercial⁶⁸

Francez și se aplică societăților, persoanelor fizice autorizate, comercianților, precum și fermierilor și meșteșugarilor.

Procedura reorganizării este atât voluntară, cât și juridică, iar aceasta din urmă poate fi declanșată atât de debitor, cât și de orice creditor cu respectarea cerințelor prevăzute de lege pentru a se deschide procedura.

Procedura voluntară de reorganizare se declanșează atunci când debitorul experimentează dificultăți financiare, economice sau juridice dar nu este în stare de insolvență și solicită instanței să numească un administrator judiciar care să ajute managementul debitorului în negocierile cu creditorii. Rolul administratorului

⁶⁷ Bankruptcy Reform Act of 1978 USA ([Pub.L.](#) 95-598, [92 Stat.](#) 2549, November 6, 1978)

⁶⁸ Commercial Code (Legislative Part) Date du dernier texte modificateur signalé : Loi 2003-775 du 21/08/03 (JO 22/08/03)

judiciar este doar de a face sugestii și de a convinge creditorii să negocieze cu debitorul, iar deciziile acestuia nu au o forță legală sau administrativă.⁶⁹

Debitorul poate de asemenea să ceară numirea unui conciliator în scopul negocierii unei reorganizări voluntare. În măsura în care instanța consideră că dificultățile financiare ale debitorului pot fi depășite, aceasta va numi un conciliator pentru o perioadă de maxim patru luni, cu posibilitatea de a prelungi mandatul acestuia pentru încă o luna.

Dacă debitorul și conciliatorul ajung la o înțelegere cu creditorii se poate cere aprobarea instanței pentru această înțelegere, însă aceasta aprobare nu are consecințe legale ci doar de sprijin moral al părților. Debitorul poate să ceară instanței de asemenea și ratificarea acordului, situație în care acesta devine public și îi conferă acestuia forța legală a unei hotărâri judecătorești.

De asemenea, reprezentanții legali ai debitorului pot solicita instanței deschiderea procedurii de salvagardare prin care acestea i se acordă o perioadă de 18 luni – perioadă de observație – în care să negocieze cu creditorii reeșalonarea creditelor. Instanța poate numi un administrator judiciar care să supravegheze sau să asiste managementul debitorului de-a lungul negocierilor, dacă sunt atinse anumite praguri valorice sau dacă instanța decide astfel.

În timpul perioadei de salvagardare debitorul trebuie să întocmească un plan de reorganizare, iar pentru societățile care depășesc un anumit număr de angajați și o anumită cifră de afaceri, administratorul judiciar trebuie să se convoace în vederea discutării planului două tipuri de comitete ale creditorilor: un comitet al instituțiilor de credit și un comitet al principalilor furnizori ai debitorului. Fiecare dintre comitete trebuie să voteze planul de salvagardare, care poate să conțină printre altele reeșalonarea datoriilor, vânzarea anumitor bunuri sau renunțarea la anumite creanțe.

⁶⁹ Affaki G., „Faillite internationale et conflit de juridiction : regards croisés transatlantiques / Cross-border insolvency and conflict of jurisdictions : a US-EU”, Ed. Emile Bruylant, 2007, pag. 152-159

La momentul în care instanța deschide procedura insolvenței, aceasta trebuie să aprecieze dacă debitorul poate sau nu să își continue activitatea. Dacă se consideră că poate continua activitatea, va dispune o perioadă de observație de 2 luni, care va putea fi prelungită până la 18 luni, și în care administratorul judiciar numit de instanță va verifica activitatea debitorului și va face propuneri de reorganizare. La sfârșitul perioadei de observație, instanța va putea să dispună fie continuarea activității debitorului, sau vânzarea business-ului, fie lichidarea acestuia.

Planul de salvagardare poate să conțină reeșalonarea debitelor pentru o

perioada de până la 10 ani, sau renunțarea la anumite debite, precum și vânzarea anumitor bunuri și schimbarea conducerii debitorului dacă este cazul.

În cazul în care procedura voluntară de reorganizare eșuează sau debitorul nu își respectă înțelegerea astfel cum aceasta a fost aprobată de instanță, atunci oricare dintre părți va putea cere deschiderea procedurii insolvenței prevăzută de dreptul comun. De asemenea, dacă nu este aprobat nici un plan de salvagardare sau dacă planul de salvagardare propus nu este votat de către comitetul creditorilor, atunci, după consultarea creditorilor se va dispune o reeșalonare uniformă a tuturor debitelor pentru o perioadă de timp de până la 10 ani.

Dacă instanța aprobă un plan de salvagardare, însă acesta nu este respectat de debitor, atunci instanța va dispune încetarea planului și reînceperea procedurilor de reorganizare sau lichidarea activității debitorului, dacă acesta se afla în stare de insolvență.

În Germania procedura reorganizării⁷⁰ este reglementată de Act al Insolvențabilității și se aplică tuturor persoanelor fizice și juridice, cu excepția guvernului federal și a guvernelor locale, precum și a persoanelor juridice care prin lege sunt subiecte ale supravegherii statului.

70 Eva Maria Huntemann, „German Insolvency Code Shows Chapter 11 Influence” , 2004, articol <http://www.turnaround.org/Publications/Articles.aspx?objectID=2846>

© Chicu Ina, 2011

66

Conform Act al Insolvențabilității, în cazul persoanelor juridice, dacă debitorul nu este capabil să își achite debitele ajunse la scadență, sau dacă se demonstrează ca totalul debitelor societății depășește valoarea bunurilor acesteia, atunci conducerea debitorului este obligată să înainteze o cerere de deschidere a procedurilor de insolvență, cel mai târziu în termen de trei săptămâni de la data când societatea a devenit insolubilă. În plus, același act normativ permite debitorului să declanșeze procedurile de reorganizare din cauza unei stări de insolvență iminente.

Planul de reorganizare va putea fi propus numai de către debitor sau de către administratorul judiciar numit de instanță. De asemenea, adunarea creditorilor va putea să dea instrucțiuni administratorului judiciar pentru ca acesta să elaboreze un plan de reorganizare, într-o perioadă rezonabilă de timp.

De la momentul înaintării cererii de deschidere a procedurilor de reorganizare, instanța va putea numi temporar un administrator judiciar care va avea ca atribuție continuarea activității debitorului. De asemenea, debitorul va putea să-și conducă în continuare activitatea, sub supravegherea administratorului judiciar, dacă îndeplinește anumite condiții impuse de Act al Insolvențabilității și dacă adunarea creditorilor aprobă solicitarea debitorului.

În ceea ce privește planul de reorganizare, legea nu impune limitări asupra

conținutului, acesta trebuie să conțină măsurile propuse de reorganizare și în ce fel va afecta reorganizarea creanțele creditorilor. Creditorii sunt împărțiți pe categorii,

și fiecare dintre aceste categorii va trebui să voteze favorabil planul de reorganizare, pentru ca acesta să fie aprobat. După ce un asemenea plan este aprobat de toate categoriile de creditori instanța va confirma planul și după aceea acesta va fi pus în executare.

Daca planul de reorganizare nu este votat de creditori, sau daca acesta este votat dar nu este confirmat de instanță, atunci se va dispune începerea procedurilor de insolvență.

© Chicu Ina, 2011

67

În Belgia pentru reabilitarea financiară a debitorilor utilizat procedura "concordatul". În această procedură, debitorul își păstrează autoritatea de a gestiona și de a înstrăina bunuri. Pentru a ajuta debitorului, printre altele, dezvoltarea planului de reabilitare i se atribuie unul sau mai mulți administratori ("commissaires sursis au"), care raportează la instanța de judecată. Debitorul este transmisă cu șase luni pentru a dezvolta un plan de reabilitare. În această perioadă de executare împotriva debitorului este suspendat. În cazul în care creditorii aproba planul (un vot cu majoritate simplă), instanța îl aprobă, și oferă o aplicare constantă pentru întârziere de până la doi ani (cu posibilitate de reînnoire pentru încă un an). Administratorul prezintă un raport privind executarea planului. Administratorul nu gestionează o societate în primejdie, și controlează conducerea societății în elaborarea planului de reabilitare. Concordatul pot fi introduse la inițiativa de la debitor și la inițiativa a creditorilor. În Belgia, atitudinea față de eșecul în afaceri este diferită, în funcție de întreprinderea în dificultate vizată. Legea din iulie 1997 privind rezolvarea pretențiilor pe cale judiciară a fost adoptată în scopul stimulării reorganizării întreprinderilor aflate temporar în criză. Legea are ca țintă societățile sănătoase și profitabile care se confruntă cu dificultăți financiare temporare, care le pun în primejdie existența. Legea din august 1997 privind falimentul, în schimb, are în vedere exclusiv lichidarea societăților neviabile, care trebuie să dispară cât mai curând posibil. Deși legea permitea și anterior judecătorului constatarea falimentului „scuzabil”, instanțele au ezitat să stabilească faptul că un falit este „scuzabil”. Prin legea di august 1997 s-a permis debitorului să ceară a se constata că falimentul său este „scuzabil”, cu consecința permisiunii unui „nou început”.⁷¹ Austria pare să aibă cel mai eficient sistem de tratare a insolvenței prin procedurile de reorganizare judiciară, atât în termeni de celeritate, cât și în termeni de predictibilitate și eficiență. După statisticile publicate la nivelul anului 2003,

⁷¹ „Rețeaua juridică Eurpenă în materie civilă și europeană”

40% din procedurile de insolvență din Austria s-au terminat ca redresări de succes. De altfel, legea austriacă privind insolvență obligă administratorii să încerce reorganizarea societății mai degrabă decât să o lichideze. În Austria, creditorii joacă un rol cheie în procedurile de reorganizare. Chiar și IMM-urile, care sunt creditori chirografari tipici, pot obține asistența unor organizații specializate, dacă unul dintre debitorii lor devine insolvabil. Decizia de reorganizare este luată de creditori. Implicarea instanței în proces este pur funcțională. Singurele cerințe formale implicate în procedură sunt convocarea părților și votarea în instanță. Procedura este rapidă (între trei și șase luni) și predictibilă, datorită numărului mic de părți implicate. De asemenea, este eficientă din punctul de vedere al costului: întrucât sunt mulți avocați practicanți foarte experimentați care se ocupă de cazuri, nu este foarte necesară angajarea de martori experți sau asistență externă.

Legea reorganizării întreprinderii (prescurtare: URG) are ca scop evitarea insolvențelor. Reorganizarea întreprinderii începe odată cu depunerea unui plan de reorganizare la tribunal. Planul trebuie să indice motivele crizei în care se află întreprinderea și să conțină măsurile preconizate precum și perspectivele în planul afacerilor. Planul de reorganizare și punerea lui în practică este supravegheată de un administrator judiciar.⁷²

Se observă ușor din cele de mai sus că redresarea nu este un scop în sine și nici nu este primordială falimentului, ea fiind un simplu mijloc pentru acoperirea creanțelor și menținerea în viață a întreprinderii, în interesul creditorilor, al angajaților și, în final, și al acționarilor debitorului

⁷² „Insolvența și Restructurarea în Austria”

http://www.advantageaustria.org/ro/zentral/about_austria/investieren/standort/recht.ro.jsp?page=6

Concluzii

Cu regret, este de remarcat faptul că procedura pentru reabilitarea financiară a debitorului cunoaște o aplicabilitate redusă, din 509 dosare de declarare a insolvențității înregistrate la Curtea de Apel Economică, până la 1 aprilie 2011 doar în cadrul a 11 companii a fost aplicată procedura planului.

Astfel unul din singurele elemente de divergență între legislația națională actuală privind insolvențabilitatea cu dinamica la nivel internațional, este tendința actuală de favorizare relativă a lichidărilor, în dauna redresării judiciare a insolvențității debitorului. Propunerea de *lege ferenda* ar fi inversarea opțiunii, astfel s-ar ține cont de recomandările Uniunii Europene la acest capitol.

Actualmente există un proiect de lege de modificare a Legii Insolvențității

care introduce momente noi pentru asigurarea aplicării unitare și coerente a legislației, la fel are loc reconsiderarea unor soluții pentru asigurarea respectării principiului celerității procedurii, protecției creditorilor și a debitorului insolubil, la fel și desfășurării adecvate a activității administratorului.

Spre deosebire de reglementările în vigoare, care prevăd o singură procedură a planului, indiferent cât de simplă sau complicată este situația patrimonială a debitorului, reglementarea propusă este de a institui o procedură simplificată, care ar face o diferențiere între procedura generală a insolabilității și cea specială. Conceptul de procedură simplificată ar avantaja mult debitorii cu o cifră de afaceri redusă, cu activ limitat, care sunt trecuți prin procedura planului și a lichidării extrem de complexe, costisitoare și durabile.

Conform practicii judiciare, majoritatea întreprinderilor declarate în stare de insolabilitate se află în stare de incertitudine procesuală o perioadă îndelungată de timp, fără ca creditorii să decidă sau măcar să li se aducă la cunoștință că sunt obligați să decidă: fie continuarea activității fie lichidarea întreprinzătorului prin procedura planului care prevede redresarea situației financiare economice a debitorului insolubil. Ori în redacția actuală sensul legii nu prescrie în mod

© Chicu Ina, 2011

70

imperativ că această direcție urmează a fi decisă de creditorii și aprobată de instanța de judecată la prima adunare de raportare sau perioada imediat următoare a acesteia, reglementările fiind prea vagi, imprecise și fără rezultat.

La fel datorită complexității etapelor care trebuie respectate pentru a fi posibilă aplicarea procedurii planului, descurajează chiar de la faza incipientă a declarării insolabilității atât debitorul cât și creditorii. De aceea una din soluțiile admise ar fi instituirea procedurii simplificate.

La fel este extrem de important a informarea corectă și oportună atât a creditorilor cât și a debitorului cu privire la avantajele și dezavantajele aplicării procedurii planului, dar și informarea cu privire la etapele care trebuie urmate pentru a fi posibilă aplicarea procedurii planului.

Considerăm oportun de a introduce, doar în cazul procedurii planului, posibilitatea ca administratorul să-și formeze o echipă de specialiști din domeniul contabilității, jurisprudenței, managementului, marketingului pentru a fi posibilă efectuarea unui proiect care să corespundă atât cerințelor legale cât și celor economice. Această propunere ar permite încadrarea în termeni reduși depunerea proiectului planului de administratorul procedurii de insolabilitate, cu atât mai mult ar crește credibilitatea tuturor claselor de creditorii în veridicitatea informației și oportunitatea planului.

O importanță deosebită în vederea adoptării unor hotărâri echitabile de către creditorii referitor la procedura planului și neadmiterii lezării în drepturi sau

defavorizării creditorilor participanți la votare este faptul excluderii posibilității de participare la votare și a influența deciziile adunării creditorilor, a creditorilor ce se află în conflict de interese cu debitorul sau ar urmări alte scopuri la adoptarea hotărârilor privind reorganizarea judiciară decât achitare sau stingerea creanțelor. În cazul în care planul este aprobat în stadiul preventiv, de toți creditorii ale căror creanțe sunt înscrise în registrul de creanțele creditorilor este necesar de a instituie și o procedură simplificată de aprobare a planului de redresare financiară.,
© Chicu Ina, 2011

71

Considerăm oportun de a concretiză expres și clar atribuțiile administratorului insolabilității în cadrul procedurii planului, drepturile și obligațiile acestuia, precum și pârghiile de influență asupra organului executive al debitorului, în cazul în care acesta acționează în detrimentul creditorilor sau nu respectă planul.

Se pare că modificările propuse vor spori în mod semnificativ interesul debitorului și creditorilor de a utiliza procedura de redresare financiară, care va începe o nouă etapă de dezvoltare a legislației cu privire la insolabilitate ca un mecanism de recuperare a activității agenților economici.

© Chicu Ina, 2011

72

Bibliografie selectivă

1. Acte legislative.

În Republica Moldova

1. Codul civil al RM nr. 1107-XV din 06.06.2002, Monitorul Oficial nr. 82-86/661 din 22.06.2002.
2. Codul de procedură civilă al RM nr. 225-XV din 30.05.2003, Monitorul Oficial nr. 111-115/451 din 12.06.2003.
3. Legea insolabilității nr. 632 din 14.11.2001, Monitorul Oficial nr. 139-140/1082 din 15.11.2001
4. Lege RM cu privire la faliment nr. 851 din 03.01.92, Monitor nr. 1/10 din 30.01.1992, abrogate pe 26.03.1996.
5. Lege RM cu privire la faliment nr. 786 din 26.03.96, Monitorul Oficial nr. 58/583 din 05.09.1996, abrogate pe 15.02.2002.
6. Legea RM cu privire la societățile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007, publicată în M.O. nr. 127-130 din 17.08.2007, art. 548, data intrării în vigoare 17.11.2007;
7. Lege RM privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02.04.97, cu modificări, Publicat : 01.01.2008 în Monitorul Oficial Nr. 1-4 art Nr : 1 Data intrării in vigoare : 01.01.2008;
8. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr.34 „Cu privire la

aplicarea Legii insolabilității de către instanțele judecătorești economice” din 22.11.2004, Buletinul CSJ a RM nr. 11/6, 2004.

9. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM din 04.07.2005, nr.9 - Privind modificarea hotărîrii explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție nr.34 din 22.11.04 „Cu privire la aplicarea Legii insolabilității de către instanțele judecătorești economice”.

© Chicu Ina, 2011

73

În alte țări

10. *Franța* Commercial Code (Legislative Part) Date du dernier texte modificateur signalé : Loi 2003-775 du 21/08/03 (JO 22/08/03)

11. *Germania* Bundesgesetzblatt 1994 I S.2866

12. *România* Legea privind procedura insolvenței, legea nr. 85/2006 consolidată 2010, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 359 din 21 aprilie 2006

13. *Rusia* Федеральный закон Российской Федерации от 26 октября 2002 г. N 127-ФЗ "О несостоятельности (банкротстве)"

14. *SUA* Bankruptcy Reform Act of 1978 USA ([Pub.L.](#) 95-598, 92 [Stat.](#) 2549, November 6, 1978)

III. Monografii, tratate, studii, cursuri

1. Cărpenaru, Stanciu, „Drept comercial roman”, Ed. ALL Beck, București, 1998,

2. David Sorin, „Procedura reorganizării judiciare. în „Revista de drept comercial” nr. 5, 1996,

3. G.Margineanu, L.Margineanu, „Dreptul Afacerilor” Ed. Elena V.I., Chișinău, 2004,

4. Gh. Piperea, „În legătură cu aplicabilitatea procedurii reorganizării și lichidării judiciare în unele situații speciale”, Revista de Drept Comercial nr 7-8/1996, Ed. Lumina Lex,

5. Gh. Piperea, „Insolvența: Legea, regulile, realitatea” Ed. Wolters Kluwer, București, 2008,

6. I. Schiau, „Regimul juridic al insolvenței comerciale”, Ed. ALL Beck, București, 2001,

7. Ioan Adam, Codruț Nicolae, „Legea Procedurii Insolvenței. Comentarii și Explicații”, Ed. ALL Beck, București, 2006,

© Chicu Ina, 2011

74

8. Ion Turcu, „Procedura insolvenței comercianților. Tratat”, Ed. Lumina Lex, București, 2002,

9. Ion Turcu, „Falimentul. Actuala procedură. Tratat”, Ed. Lumina

Lex, București, 2005,

10. N. Țândăreanu, „Procedura reorganizării judiciare”, Ed. ALL Beck, București, 2000,

11. Roșca Nicolae, „Instituția falimentului în legislația Republicii Moldova. Chișinău, Ed. F.E.P. Tipografia Centrală, 2001

12. Roșca Nicolae, Baieș Sergiu, „Dreptul Afacerilor” Volumul I, Tipografia Centrală, Chișinău, 2004,

13. Rusu Vladislav, Foțșă Ghenadie, „Curs de drept comercial. Curs universitar” ASEM, Chișinău, 2006,

14. Valentin Barba, Gheorghe Macovei, „Procedura insolvenței, suport de curs”, Institutului Național al Justiției, Chișinău, 2009,

15. V.Furdui, „Falimentul – concept și reglementări actuale”, Ed. TISH, Chișinău, 2004,

16. Affaki G., „Faillite internationale et confl it de juridiction : regards croisés transatlantiques / Cross-border insolvency and conflict of jurisdictions :

a US-EU”, Ed. Emile Bruylant, 2007,

17. Коммерческое право зарубежных стран: Учебник/ Под. Ред. В. Ф. Попондопуло- Дом С.- Петерб. Гос. Ун-та 2005 pag 121,

18. Born Losers, Scott A. Sandage, „A History of Failure in America” [Harvard University Press](http://www.harvard.edu/), 2005,

19. Poalelungi Mihai, „Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile”, Editura: Cartier, 2006,

20. Manual de Bune Practici în Insolvență” PwC Programul Phare 2002 “Suport pentru îmbunătățirea și implementarea legislației și jurisprudenței în materie de faliment”, http://www.inm-lex.ro/fisiere/pag_34/det_55/1288.pdf © Chicu Ina, 2011

75

IV. Articole științifice

21. Алексей Кулешов, „Главный специалист–эксперт отдела корпоративного законодательства департамента корпоративного законодательства Минэкономразвития РФ”, articol

<http://www.toso.ru/page393.html>

22. Anuradha Sen, „ The bankruptcy laws:comparing France, USA and UK” articol http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=912931&

,

23. Eva Maria Huntemann, „ German Insolvency Code Shows Chapter 11 Influence” articol

<http://www.turnaround.org/Publications/Articles.aspx?objectID=2846>

24. “Insolvența și Restructurarea 梨 Austrai” articol

http://www.advantageaustria.org/ro/zentral/about_austria/investieren/standort/recht

[.ro.jsp?page=6](http://www.advantageaustria.org/ro/zentral/about_austria/investieren/standort/recht)

25. **Articole juridice** <http://www.licitatiijuridice.ro>

Natalia Staver “Istoricul apariție procesului de insolvabilitate si dreptul aplicabil

contractului comercial de v梃zare cumpărare internaționala” articol

<http://www.dejure.md/index.php?go=opinions&n=153>

26. Nicolae Roșca, „ Insolvabilitatea 梨 dreptul Republicii Moldova – o

instituție modernizată a procedurii „ vendetio bonorum” din dreptul roman”, articol,

<http://drept.ucv.ro/RSJ/Articole/2007/RSJ4/005Rosca.pdf>

27. **Rapoartele de expertiza plasate pe site-ul CAPC** “ Vor fi sau nu vor fi

lichidate instantele judecatoresti specializate? „ articol

<http://www.capc.md/forum/comments.php?DiscussionID=31>

28. „ Rețeaua juridică Eurpenă 梨 materie civilă și europeană”

http://ec.europa.eu/civiljustice/bankruptcy/bankruptcy_bel_ro.htm